

VII. ÉVFOLYAM.

MEGJELNIK MINDEN VASARNAP.

1913. 51. szám.

Budapest, december 21.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkesztő és kiadója
a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv
szerkesztő bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egész évre - - 12 korona

Félévre - - - 6 korona

Negyedévre - - 3 korona

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — 6 korona.
 Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
 minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
 Budapest, IV. Egyetem-utca 4. sz.

Karácsony

Írta: Pajtás.

Odakint süvit az északi szél, Vad haraggal kél birokra a téli álmukat alvó fák tar koronáival; rázza, tépi őket s ha egy-egy ágat sikerül letörnie, sikongva hajtja maga előtt a néptelen utczákon, míg valami sarokba bele nem

sepri. Majd neki fekszik a földnek, fújja, hűti s csontját fagyasztja a már hetek óta elviselhetetlen sarat. A meszi hegryek fölől lombha hófellegeket terelget maga előtt s lebet, hogy reggelre a várva-várt fehér hótakarót is ráteríti a földre; hadd legyen egyszerű csikorgó, havas, csilingelő szánas igazi karácsony.

Az őrsön tavaly óta mi sem változott. A tavalyiak szolgálnak most is teljes számban. Egy járőr az imént vonult be éppen nyomozó szolgálatból s immár régi szokás szerint a szentesítést az öreg nyugdíjas járásőrmesternél; az őrs kedves Sándor bácsijánál töltik az időt is. A házigazda szerepében most az őrs parancs-

noka is osztozik, lévén szüret óta boldog férje a Sándor bácsi egyetlen leányának.

Családias, intim körben a mi derék csendőreink is jól érzik magukat s a jó meleg szobából a költő szerint fittyt hányanak a kint tomboló északi szélnek.

Vacsora végeztével mikor már friss mákos, diós kalácsból is kivették részöket derék bajtársaink, s rágyújtva áttelepednek a házigazda szobájába egy kis bor melletti beszélgetésre, Sándor bácsi szokása szerint pipa mellett mesélni kezd.

„Őszintén megvallva kedves barátaim, ma karácsony estején a magam hosszu csendőrségi életéből nem tudok semmi érdeklődésre számot tartható dolgot elbeszélni. Elmondok mégis egy esetet, a melyet fiatal csendőr koromban az én néhai, felejtethetlen őrsparancsnokomtól részben hallottam; részben személyesen megfigyelhettem. Nem valami tanulságos közbiztonsági eset lesz, de ma a szeretet ünnepén alkalmeszerű lesz elbeszélnem, mert az embertársaink szeretete, az önzetlen felebaráti szeretet világlik ki belőle.

Az én volt jó őrsparancsnokom egy morva származású, de utóbb teljesen elmagyarosodott ember, a régi jó időkben szintén ott szolgált Erdélyben, egy a világtól messze eső kis faluban. Mint legényember megismerkedett egy, a körletében lakó jómódú tanyai gazdalkodóval, kinek két derék katona fia a harcmezőn esett el. Egyetlen gyermeke és reménye szép leánya volt a sok csapást elviselt szomorú gazdának. A mi emberünk mindig sürűbb és sürűbb vendége lett a háznak. Az öreg tanyásgazda szívesen is látta a komoly, derék altiszt félre nem érthető, tisztességes vonalmát, s mikor megkérte a leányt, a szülők kész örömmel egyeztek bele a házasságba. A leány is hajlandónak mutatkozott nőül menni az őrsvezetőhöz; eljegyezték egymást. Utóbb azonban elhidegült jegyesétől s nem fogadta többé úgy mint addig. A feleségnek nem hiába volt csendőr, rájött csakhamar, hogy leánynak más tesz, nem ő. A szerencsés vetélytárs egy fiatal, úri formájú ispán volt egyik szomszédos uradalomban. Így állván a dolgok, a mi emberünk félreállott s a szülőknek katonás nyíltsággal kijelentette, hogy a maga részéről elintéztetnek veszi az ügyet; a leánynak visszaadta jeggyűrűjét s udvariasan a legjobb barátságban

Hegedűt, harmonikát, tárogatót, és a többi hangszereket általánosan elismert legjobb gyártm. szállít.

MAGYARORSZÁG LEGNAGYOBB HANGSZERGYÁRA

STOWASSER I. cs. és kir. udvari és hadsereg szállító, a Belső-Tárogató feltalálója, Budapest, II., Lánchíd utca 5. — Gyára: Öntőház utca 3. — Régi hangszerek javítása, vétele és becseslése. — Arjegyzék minden hangszerről külön küldetik.

váltak el. Az öregeket nagyon meglepte a fordulat, mert ők semmiféle sem tudtak s már nagyon megszerették az örsvezetőt, a kivel már mint leendő vezükkel, fiokkal bántak. Biztatták, hogy majd visszatér a leány jobbik esze; egyetlen gyermek, hát egy kicsit el van kényeztetve; de majd a lelkére beszélnek, így-úgy. Az örsvezető azonban bajtáthatatlan maradt. Kijelentette, hogy ő ragaszkodik őszinte vonzalommal most is a leányhoz, de kegyet koldulni nem tud. Ha valamikor megbánja tettét őszintén, ő reá számíthat mindig s ígérte, hogy az öregekhez is olyan őszinte jó barátsággal lesz, mint eddig volt. Könnyekig meghatva búcsúztak el az öregek kedves emberüktől, a ki ezután csak szolgálatkőben fordult meg néha-néha a tanyán.

Közben megtörtént a jegyváltás, a szülők ellenkezése dacára; majd az esküvő. A fiatal menyecskét az ura elvitte s a két öreg magára maradt. Ezután már a mi emberünk gyakrabban fordult meg a tanyán, nagy örömeire mindenkor az öregeknek, a kikhez önzetlenül, őszinte szeretettel vonzódott. Bizalmukat bírva, tájékozódva volt mindig, hogy mint van az új pár. Az öregek kezdtek megbárátkozni vezükkel, eddigi fásult szomorúságuk is enyhülni látszott; a leányukat boldognak látták s ők újra éledni és reménykedni kezdtek. Vajukat igen derék emberként emlegették, a ki ügyesen gazdálkodik is mindenből pénzt csinál. A mi emberünk halgatott s tapintatosan kerülte mindig, hogy véleményét nyilvánítson, pedig emberismerete nem sok jót ígért nézett ki az ispan urból.

Egy pár évre az esküvő után egy ködös őszi reggelen az öreg tanyásgazda önmagából kikelve, szinte tébolyodtan nyitott be az őrsirodába s zokogva beszélte el, hogy veje öngyilkos lett; megkárosította őt és szegényt hozva ősz fejére, az uraság vagyonából is sikkasztott. Az örsvezetőt mélyen megrendítette a szegény öreg emberre neheződő újabb csapás; nem szólt semmit; felöltözködött s kivezette öreg barátját a szekérhez, felültette, majd maga is felszállva, először a tehetetlen, zokogó öreg embert vitte haza; majd maga a megkárosított urasághoz ment és igyekezett rendezni a dolgot, a mi nehezen sikerült is neki; majd utána járt a temetésnek, szóval bajban levő embertársát segítette erejéből telhetően mindenben, a nélkül, hogy feltűnést kellett volna. Könnyek között köszöntek meg az öregek önzetlen jóságát, de ő elbarított magáról minden elismerést, mert csak emberbaráti kötelességét teljesítette, a mint mondta; ezt pedig meg kell tenni.

A szegény öregegy apró kis gyermekeivel testileg, lelkiileg megtörve, beteges visszakértült öreg szüleihez. Búskomor lett s szerencsétlen férje után egy pár hónap múlva ő is elhalt.

Az öregeket ez a végső csapás teljesen betegekkel tette. A mi emberünk ebben az időben minden szabad

óráját a szerencsétlenek gyámolítására fordította; tanácsal, tettel segítette őket s bizonyos, hogy segítségé, vigasztalása nélkül elpusztultak volna s kis unokájuk nyomorban maradt utánuk.

Idővel, mikor a kis árva annyira nőtt, hogy iskolázásáról kellett gondoskodni, az örsvezető a tanyáról bevitte magához a községbe; jó lakása lévén a laktanyában, ott helyezte el és taníttatta. A gyermek jól tanult s mikor öreg szülei elhaltak, örökbe fogadta és tovább neveltette. A fiú ma már boldog ember, egy vidéki gimnázium igazgatója. De nem ezzel akarom végezni az én karácsony esti elbeszélésemet.

A hogy emlékembe ötlött ma a történet, visszaemlékezem arra a karácsony estére, a mikor nekem áldott emlékü örsparancsnokom ezt a történetet az ő zárkózott, szerény modorával elbeszélte. Nevelt fia akkor jött haza karácsonyi vakációra, már mint nagy diák.

Úgy mondom, hogy haza, mert nagyobb szeretettel talán a szülő sem várhatja gyermekét, mint ő várta — és a fiú, hogy milyen rajongó tisztelettel ölelte meg apját, azt látni kellene, mert elbeszélni nem tudom.

Akkor történt, hogy vacsora után engem, mint kedvenc emberét behívott lakására, a hol egyből-másból alkalmam nyílt sok mindent megérteni s nemes, szerény lelkét a szeretet világításában megismerni.

Egy párbeszédükre s annak a jelenetere emlékezem most vissza.

— Emlékszel, kis fiam — mondta elgondolkozva örsparancsnokom — mikor az első karácsonyi vakációziónk volt? Első elemista voltál s négy hónapig a tanyáitól, öreg szüleidtől távol, mikor karácsonyi vakációra hazavittetek. Akkor karácsonyfád is volt.

— Igen, emlékszem, apám, te voltál az angyal, úgy mondták, és szegény öreg szüleim sirva ölelgettek.

És az öreg csendőrs a viruló ifjú ember némán könnyezve tekintettek egymásra.

Előttem van ma is ez a kép s fülemben cseng az a párbeszéd mindig, mikor a mai és az akkori emberek között összehasonlítást teszek. Ma hatásvadászó örültnek néznek; akkor szentnek tartották az ilyen embert.

És mondhatom, kedves barátaim, hogy igazi ember és igazi csendőrs volt.

Újra csak az ő szavait idézem, mint öreg, bölcs emberét, a ki, ha életéről, érdemeiről kérdészködtek, így válaszolt:

— Bizony én emberéletet tűzből, vízből nem menttettem, mert nem volt alkalmam hozzá. Családom nem volt; mégis életemet céltalanulnak, üresnek nem mondhatom. Ha visszatekintek életemem, megnyugvást és melegeledést érzek, mert kötelességemet elvégeztem, mint csendőrs, mint ember pedig gyámolítója voltam az elhagyottaknak s egy fiatal életet megmentettem és biztosítottam a hasznos társadalomnak.

Ha fáj a feje⁷ ne tévazzék, hanem használd azonnal Beretvás-pastillát

mely 10 perc alatt a legmakacsabb migránt és fejfájást elmulasztja. — Ára K 1.20. — Kapható minden gyógyszárban. Készíti Beretvás Tamás gyógyszerész Kispesten. Orvosok által ajánlva. Három doboznál ingy. postai szállítást.

A Bach- és Schmerling-korszak csendőrsége Magyarországon.

(1850—1876.)

Ismereti az 1850. évi pátenst alajján: R. L. (Vége).

A csendőr sérthetetlensége és szavahihetősége, fegyverhasználat.

A szolgálatot teljesítő csendőr az őrszolgálatot teljesítő katonai egyén jogait bírta. Az őt tettleg vagy szóval bántalmazó, vagy becsmérő katonai egyén ellen hadtörvényszéki eljárás indított és súlyosbító körülményként szerepelt, hogy a cselekmény csendőr ellen irányult.

A bíróság köteles volt a csendőrnek szolgálati tanu-vallomását, ha az esküjére hivatkozott, teljesen szavahihetőnek elfogadni.

Fegyverét használhatta a csendőrség (tehát nemcsak a járőr és a legénység):

1. övédelemből, az ellene intézett tetteleges támadás elhárítására;
2. a szolgálatteljesítés megghiúsítását célzó valamely ellenállás letörlésére és
3. mindazon esetekben, a mikor egy katonai őrszem használhatta fegyverét.

Működési kör.

A felügyelő (General-Inspektor) központilag vezeti a csendőrség összes szolgálati ügyeit. Mint katonai hadügy-miniszternek, mint a közbiztonsági szolgálatot vezető egyén pedig a belügyminiszternek volt alárendelve. Ez utóbbról előterjesztette időközönként a koronaországokból beérkezett tevékenységi kimutatásból összeállított kivonatokat.

A felügyelő írásbelileg érintkezett az ezredparancsnokokkal, minden tekintetben parancsnokolt felettük; ezek viszont időszaki beadványokat intéztek hozzá.

Ezredőrzs, pótzárny.

Az ezred törzse alakult az ezredparancsnokból (ezredes vagy alezredesből) és a hozzá beosztott törzstisztekből. Ezenkívül:

- egy főhadnagy mint segédtsisztböl,
- egy alhadnagy mint ennek segéde,
- egy ezred-hadbíró,
- egy számvívó a szükséges segédszeméllyel és
- egy gazdasági tisztböl (Oekonomioffizier) állott.

A gazdasági tiszt lehetöleg a katonai nyugdíjas tiszték állományából került ki s külön működési pótdíjat élvezett.

Minden egyes ezred székhelyén, vagy ha ez nem volt lehetséges, akkor annak közelében egy-egy pótzárny (Depotflügel) volt felállítva; állománya:

- egy alantos tiszt,
- két gyalog.

- egy lovas őrmester,
- két tizedes (az egyik lovas),
- két altizedes (az egyik lovas),
- egy kúrtós,
- hat lovas csendőr és
- egy tisztiszolgából állott.

A pótzárny feladata volt valamennyi, a csendőrséghoz felvett egyéneket végleges beosztásukig, úgyszintén a testületből távozókat végleges fogvatékbavételükig állományban tartani.

Valamennyi százados a csendőrségi szolgálatot érintő minden mozzanatról és fontosabb eseményről jelentést terjesztett elő az ezredparancsnokhoz, a ki az ezekből szerkesztett összjelentést a felügyelőségnek terjesztette elő.

Ezen szárnyparancsnoki jelentések alapján az ezredparancsnok naponként értesítést küldött a katonai és polgári legfelsőbb hatóságoknak az őket érdeklő eseményekről.

Az ezredparancsnok az őrsöket annyiszor szemlélte meg évenként, a mennyiszor annak szükségét fennforogni látta.

A beosztott törzstisztek felügyeltek a fegyvelmre és ellenőrizték a szolgálat pontos és kifogástalan ellátását. Ezen okból a szárnnyaktól beérkező napibeadványokat az ezredsegédtsízt, minát azokat előbb az ezredparancsnoknak bemutatta, átnézés végett a beosztott törzstiszteknek is bemutatta, a kik azokra megjegyzéseiket rávezették. Ők voltak elsősorban hivatva az ezred összes alosztályait minél gyakrabban — de évenként legalább kétszer — megsemlélni.

Az ezrednek legfontosabb tényezője kétségtelenül a szárnyparancsnok volt. Az ő kezében összpontosultak az alosztályoknak a szolgálatteljesítésre, gazdaságkezelésre stb.-re vonatkozó jelentései; ő intézkedett a vezénylések, összpontosítások és karhatalmi kirendeltségek tekintetében úgyszólván korlátlanul, csupán felelősségérzete tudatával. Fontos esetekben jogosult volt a miniszteriummal és a csendőrfelügyelőséggel érintkezésbe lépni.

Pontos előjegyzést vezetett a szolgálatról, a területén előfordult eseményekről és alárendeltjeinek minőségéről. Alosztályait évente háromszor tartozott megsemlélni s arra ügyelni, hogy a csendőrség felesleges írásbeli munkálatok okozása által tulajdonképeni feladatától: a közbiztonsági szolgálatról el ne vonassék. Ez okból minden jelentés lehetőleg szóbelileg történt s a kikerülhetetlen a lehető legrövidebben fogalmaztattak.

A fő- és alhadnagyok rendszerint a szakaszparancsnokságokat vezették. A szakaszparancsnok köteles volt szakosztályait évente legalább hatszor megsemlélni; a tapasztalt fontosabb eseményekről a szárnyparancsnokságnak jelentést tett.

Az őrmester egy-egy járást vezetett s teendői az alosztályokkal szemben azonosak voltak a szakaszparancsnok

BUTOR

képszámszám v. részletfizetésre legutányosabb áron
EHRENTREU ÉS FUCHS TESTVÉREKÉL
 BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRÜT 8. SZ.
 Képes Árjegyzék ingyen. :: Telefon 88—59.

BUTOR

nok teendőivel s a szakaszparancsnokot távollétében helyettesítette. Köteles volt őrszeit havonta legalább egyszer megsejlelni.

A tizedes a tizedességnek (több főből álló őrsnek), az altizedes (Vicecorporal) az őrsnek volt a parancsnoka. Naponta közvetlenül szolgálati jelentést (Dienstesanzeige) terjesztett fel a szárnyparancsnokságához.

A szakasz-, járás- és tizedesség-parancsnok jogosult volt az alárendelt legénységet valamely veszélyeztetett területre összpontosítani, azonban erről haladéktalanul jelentést kellett tenni az ezredparancsnokságnak és a közbeeső parancsnokságoknak. A szakaszparancsnok összpontosíthatta czéllövészethez is a legénységet, de csak úgy, hogy a legénység egyharmadának szolgálatot kellett teljesíteni.

A katonasághoz való viszony.

A katonai hatóság rendszerint csakis előjáró parancsnoka, vagy hatósága révén vehette igénybe a csendőrséget. Kivételt képeztek e tekintetben az országos katonai parancsnokságok (Landes-Militär-Kommando) és az önálló hadosztály- és dandárparancsnokságok a kik — ha a késedelem veszélyével járt — a *katonacsendőri* teendők ellátása czéljából igénybe vehették közvetlenül is a csendőrséget, azonban szem előtt kellett tartaniuk, hogy a szolgálat ezáltal ne szenvedjen. De ezeknek a hatóságoknak sem volt megengedve egy csendőrsztyált a saját területéről elmozdítani.

Szorosabb kapocs állott fenn a város-, vár- és térsparancsnokságok és a csendőrsztyálparancsnokságok között, a mennyiben ezeknek parancsnokai — a rangviszonyok szerint — az előfordult eseményekről jelentést vagy értesítést küldtek.

A csendőrt semmi néven nevezendő olyan szolgálatra, a mely hivatásával ellenkezik, felhasználni senkinek sem volt szabad; a ki ez ellen vétett, hadtörvényszéki eljárás alá került.

Minden katonai osztály köteles volt a csendőrségnek, ha ez kérte, segélyre lenni. Ily együttműködésnél a szolgálat vezetésé mindenkor a csendőrség parancsnokát illette s ez vette át a katonaság felett is a parancsnoklást. Kivételt képezett, ha a katonaság parancsnoka magasabb ranggal bírt, a mikoris ez parancsnokolt.

Illeték.

A tisztek havidíjat, lótapot és alompont, napidíjakat és jutalmakat kaptak közönséges és szemleutazások alkalmával (ha 24 órán túl voltak távol állomásuktól) s vagy természetbeni lakást, vagy lakbért kaptak.

A legénység zsoldot húzott (a mely az alapzsoldból, azután a helyi pótlékból állott), azután pótlékokat kapott 24 órán felüli szolgálatokért (megfelelt nálunk az étko-

zési pótléknak); fogdíjat (taglie) kapott a bekisért katonaszökevények, büntetettek, csempészek stb. után. Ha összehasonlítjuk az akkori és a mostani illetékeket: óriási haladást kell konstatálnunk. Hogy csak egy példát említek, akkoriban az őrmester napi illetéke 37 krajczár volt, ma a próbacsendőr majdnem négyszer akkora.

Zsoldjából a legénység minden személyére vonatkozó kiadást — a lovas még a vasatlatási költséget is — fedezni tartozott. A csendőr önhibáján kívül megromlott fegyverzetet a kinstár ujjal pótolta.

A csendőrségnél a tömegrendszer divott. A tömeg az alaphetétől és a havi befizetésekből állott.

Az alaphetét összege az országokban különböző volt s összefüggött az ottani árviszonyokkal és a beszerzendő anyaggal. E czélból az ezredparancsnok évenként nyilvános árlejtést hirdetett, az iparosokkal és kereskedőkkel a szerződést megkötötte s ennek alapján lett az első tömegbetét nagysága megállapítva. A csendőrségi felügyelő jogosult volt adott esetekben a szállítási szerződésektől eltekinteni és a beszerzést más módon biztosítani.

A polgári életből belépő, illetőleg besorozott csendőr az első tömegbetétét készpénzben sajátjából tartozik letenni; ugyanúgy sajátjából fizette az első tömegbetétet a hadseregtől saját kérelmére besozott egyén is, míg a hivatalból besozottót a kinstár fizette.

A további befizetéseket a kinstár havonként esz-köszölte.

A megbetegedett és katonai kórházban ápolat legénység illetékének fele a kórházat, másik fele a csendőr tömegét illette. Ha a csendőr polgári kórházban ápolatott s a költség a zsold felét meghaladta, a többletet a kinstár fizette rá.

Minden tiszt a kinstártól lovat kapott. Ha azt megszakítás nélkül nyolcz éven át lovagolta, akkor az ő tulajdonába ment át.

A törzstisztek és századosok vagy a hadsereghelyi hasonállásnak részére előírt természetbeni lakást vagy lakbért kaptak. A fő- és altábornagy mindig a csendőrlaktanyában kapott teljesen bebutorozott lakást és szakaszíródat.

A legénység tekintélyének megóvása czéljából szem előtt tartották, hogy egy-egy legénységi szobában lehetőleg kevesen kapjanak fekhelyet.

A tisztek a csapattisztekéhez hasonló nyugdíjat kaptak, azonban tekintettel megerőltető szolgálatukra és kintlételesszámba menő alkalmaztatásukra (a törvény szerint «...zeichnende Verwendung») személyi pótlékokat kaptak.

A rokkant legénység nyugszoldot kapott s egy része a rokkantak házában nyert elhelyezést, ellátást és ruhá-

LEGOLCSÓBB ÉS LEGJOBB BESZERZÉSI FORRÁS.

Varrogép, kerékpár, gramofon és lemez **kedvező részletre** Havonta új felvételek. Mindenféle alkatrészek kaphatók. Nagy javítóműhely. — Zománczó és nikkelező intézet. — Árjegyzék ingyen.

● ● KELEMEN ÉS TÁRSA, SZEGED. ● ●

Egyiptomból. — Medinet-Abui romok.

zatot. A félig rokkant legénységnek igénye volt valamely könnyebb szolgálatot teljesítő csapathoz való áthelyezésre. Ha ez nem volt lehetséges, akkor végkielégítést kapott és a polgári hatóságoknál való alkalmazásnál előnyben részesült.

Fegyelemkezelés, jutalmazás.

A csendőrnék minden cselekménye a csapatbelinél súlyosabb beszámítás alá került, mert mindig szolgálatban állónak tekintett. A csendőrségből hadtörvényszékben való elcsapatásnak tette ki magát, a ki:

1. a szokás, család, lopás, lopott vagy talált tárgyak elrejtése után elkövetett büntetlenségben találta bűnösnek;
2. szolgálati hatalmával visszaélt, megvesztegette magát, vagy szolgálatteljesítés közben pénzt vagy érték tárgyat fogadott el ajándékként;
3. javíthatatlan iszákos volt;
4. hanyagul teljesítette szolgálatát;
5. ismételtén gyávaság és határozatlanság tanujelét adta veszéi idején;
6. a katonaságnak elhittott egyetbe belépett, vagy a ki meg nem engedett egyesületet fel nem jelentett.

Ha a csendőrnék valamely más hibában figyelmeztetés dacára konokul megmarad, akkor nem csapattik el, azonban a testületből valamely csapattesthez áthelyeztetik. (Mint kuriozumot megemlítem, hogy a m. kir. horvát-szlavon csendőrpáncsoknok, ha valamely csendőrné eltávolítását javasolja, ezen törvény 90. §-ára hivatkozik; miután ezen csendőrség még végleg szervezte nincsen s 1876 óta még mint ideiglenesen felállított szerv működik.)

A csendőrnék jutalmaztatott: előjárói részéről kiadott írásbeli megdicséréssel; katonai és polgári érdemeikkel és előléptetéssel.

*

Edig szól annak a csendőrségnek a szervezeti története, a mely hivatva volt az ötvenes évek kétes közbiztonságát megjavítani, a mi vajmi nehezen ment, mert a lakosság természetes ellenséget látta benne s a legnagyobb ellenszenvvel viseltetett a — szerinte — zsarnokuralom ezen állítólagos végrehajtó közegei ellen, a kiknek legtöbbje idegen országból kerülővén hozzánk, idegen volt neki népünk nyelve, szokásai és érzelmei. Nem volt csoda azután, hogy az akkori szegénylegények gyöngyvetet éltek, hiszen a nép mindig ezeknek fogta a pártját, ezeket rejtgette az üldözés alkalmával s a hol csak lehetett, félrevezette az üldöző zsandart, vagy a hogy némely vidéken nevezték a „lisztesszákot”. Nótát is csináltak róla Debreczen vidékén, a melynek refrainje szerint ígérgetik a zsandárnak, hogy „... dárum, madárum, agyonverünk a nyáron”.

Népszerűtlen volt az igaz a zsandár, de nagyhatalmu, a kifől volt ok félni.

Ha összehasonlítjuk az akkori csendőrséget a jelenlegivel, több tekintetben hátrányban vagyunk.

Legfeltűnőbb talán az állománykiegészítés módja. Akkor bezzeg nem volt százakra menő létszámbelihiány, mert az állománynak minden körülmények között teljesnek kellett lenni, a miről a hadtestek tartoztak gondoskodni. Ha másként nem, biztosan utján pótolattott a hiány s akkor is az újonczjutaléknak minden tekintetben a legjáva soroztatott a csendőrséghez.

BÜNYÜGYI TÁRCSA

Új-Caledonia, a száműzöttek szigete.

(A Hans Gross-féle Archiv nyomán.)

Deportáció (száműzés) alatt életfogytiglan vagy hosszú ideig tartó szabadságvesztésbüntetést (munkakényszerrel vagy a nélkül) értünk, melyet egészen vagy részben akként hajtanak végre, hogy az elítéltet távolokföldre, leginkább tengerentúli vidékre szállítják, hogy ez uton az illető az anyaországtól állandóan távol tartassék és a hazai társadalomból mindenkorra vagy meghatározott időre kizárassék.

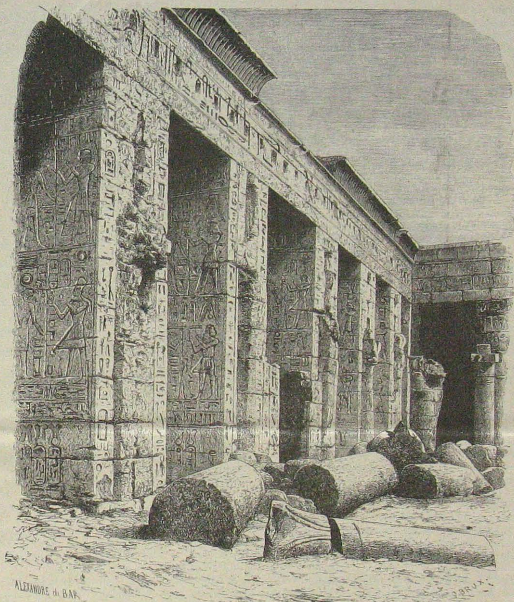
Ez a cél nemcsak az által elérhető el, hogy az elítéltnek a börtönbüntetés kiállása után a hazába való visszatérést eltiltsák és így a börtönbüntetéshez a kényszerátartózkodás a távoli vidéken mellékbüntetés járul, de elérhető e nélkül is az által, hogy a nagy távolság az elítéltnek a visszatérést tenyleg lehetetlenné teszi.

A deportáció a modern büntetési rendszerben nagy történelmi jelentőséggel bír. Angliát nem is említe, nincs nagyobb kontinentális állama Európának, a mely csaknem nemileg kivételnek látszik, nem óhajtott volna deportáció útján szabadulni azoktól az elemektől, a melyek társadalmának, társadalmi biztonságának állandó veszélyét képezik. A honi büntetési eszközöknek tapasztalt és el nem tagadható eredménytelensége, a visszaesések nagy száma és annak helyes felismerése, hogy a visszaesés elleni célszerű harcban kereshető csak és megtalálható a büntetés problémájának társadalmilag kielégítő megfejtése, vezetett a deportálás eszméjéhez. Hogy a deportáció által elérjük-e a visszaesések megállítására irányuló törekvéseink célját, az más kérdés. Híres jogászoknak az a nézetük, hogy a deportáció egyedül lehetséges előnye abban áll, hogy súlyos büntetéseket nagy áldozatok árán büncselekményeiknek, az anyaországban való folytatásában megakadályozhatja és így a deportáció tulajdonképpen nem egyéb és nem több, mint a büntettek elkövetése színhelyének áthelyezése.

Az ókorak úgyiszlóval valamennyi népénél divott a száműzés s különösen Rómában alkalmazták előszeretettel olyanokkal szemben, a kiket a hazára veszélyeseknek tartottak, azonban velük szemben valamely okból — lett legyen az népszerűség, vagyoni vagy társadalmi túlsúly stb. — nyíltan fellépni nem mertek.

Az újabb korban a deportáció Angliában, Oroszországban, főképen azonban Franciaországban nyert gyakorlati alkalmazást.

Franciaországban megkülönböztetendő a transzportáció és a deportáció. Amaz 1854 óta az eltérőlt bogni (gályarabság) helyébe lépett, a mely az öt éven felüli kényszermunka végrehajtására szolgált. Az elítéltet 1867-ig Guyana szigetére (fővárosa Cayenne), azóta pedig Új-Caledoniába szállítják.

Egyiptomból. — Ramesz kéjpalotája.

Uj-Caledonia egy a Nagy-occeán délnyugoti részében fekvő terjedelmes (körülbelül 12,000 □-km felületű) sziget, a melynek tropikus és egészséges éghajlata van és sajátzerű növényzete oly buján nő, hogy évenként kétszer, sőt háromszor van aratás. S ezt a paradicsomi helyet Franciaország söpredeke, lezülött egzisztenciái lakják s fertőzik meg aljas bűneikkel.

Hogy mennyire téves azoknak a nézete, a kik azt hiszik, hogy az eliteltnek az erkölcsi újászületés, a tavoli fegyencgyarmatokban inkább lehetséges, mint a hazában, újabb megfigyelések által alaposan megczáfoltatott. Epen ennek a nézetnek az ellenkezője igaz!

Egy nagy városban a volt fegyenc könnyen elmerülhet a tömegben, és mint egy új, egy más egyén kerülhet felszínre. Uj-Caledonia kiesiny városaiban — a hol

mindenki ismeri a fegyencet — ez lehetetlen. Egy nagy városban a volt fegyencnek csak át kell költözködnie egy más negyedbe és senki sem fog már ráismerni. Az egyik utcából a másikba való átköltözködés már elegendő arra, hogy egy új egzisztencia jöhessen létre. Más-kepen áll ez a fegyencgyarmatokban. Ott a fegyenc a gyarmat legdélibb csucsatól föl-vándorolhat a legészakibb csucsig és ennek daczára mindenki tisztában van azzal, hogy kiél van dolga. Minden szabad gyarmatos bizalmatlansággal viseltetik vele szemben s ferde szemmel nézi.

A volt fegyenc pedig — ha érzékeny természetű — itt sokkal több kint szenved végig, mint bármely nagy városban. Még akkor is, ha a szeplőtlen előéletű egyén úgy bánik vele, mint hasonállásuval és barátságosan is

viseltetik vele szemben, a volt fegyenez még akkor is ellenségeskedést, kemkedést fog gyanítani. A deportáció hívei által remélt társadalmi rehabilitáció tehát még a szabad gyarmatosok legjobb akaratá mellett is lehetetlen.

Természetes, hogy az összes büntetőintézkedések megelő és el nem kerülhető erkölcsi megfertőztetés ilyen körülmények között fokozott mértékben érvényesül.

Ennek megvilágítására három példát sorolok itt föl. Ezekből kivehető, hogy a fegyenezek élete Új-Caledoniában is egy örvényhez hasonlít, mely áldoztatát mindig mélyebbre rántja s azt soha el nem eresztí.

Néhány évvel ezelőtt a Szajna melletti esküdőbíró-ság kenyézmunkára ítélte c-i P. urat, mert Páris legszebb negyedében fekvő, fényüzéssel berendezett lakását felgyújtotta. A bűnper óriási feltűnést keltett, mert az illető egyén előkelő családból származott, magas társadalmi állást foglalt el és sokat fordult meg az előkelő körökben. Ez az egykori elegáns és kifogástalan „gentleman” most piszkos és rongyos; iszik, lop, minden erkölcsi telenségnek hódol és életét Új-Caledoniának legzüllöttebb szabad fegyenezek között tölti el.

K... egykori pap és fővikárius azért ítélteletet el, mert jötekkönyvezésre rendelt pénzeket eltulajdonított, most szintén csak a pálinka kultuszának él. Mélyen fekvő, megtört szemek, sápadt, beesett arc, piszkos, fésületlen hajjal látjuk most viszont az egykori kanonokot, ki annakidején majdnem prelatus lett.

Egy harmadik szomorú példa M. C. esete. Ezt az urat, az egykori közjegyzőt, író, politikust és pénzügyi lángezt még maig sem felejtték el Páris előkelő sétahelyein. Nem egy csinos párisi nő őzi még sokatmondó ajánlással ellátott fényképét az albumában, emléket pedig a szívében. Sokan gondolnak még az előzekény, élmés, finom és mindenedelőtti bökész gavalerrára.

De az idők változnak! M. még rövid idővel ezelőtt, meztelen felsőtesttel lesülve a tropikus nap hűvétől, nélkülözés lánccsal a lábain, a „javíthatatlanok” közé sorolva tolt a talicskát. Az örök naponként levelezőzteték, kiforgatták zsebeit és piszkos ujjakkal szájába nyultak, hogy meggyőződjenek arról, nincs-e nála szökésre vagy gyilkolásra alkalmas szerszám elrejtve. Ott puszult el nyomorultan cellájában.

Kérdés, hogy ez a három előkelő állású ember megjavult-e volna, ha szabadlábba helyezésk után hazájukban maradnak. Lehetséges, hogy ott is elzüllöttek volna. Az azonban bizonyos, hogy rehabilitálásukra hazájuk alkalmasabb lett volna, mint Új-Caledonia.

Dr. Heindl Róbert, kiváló német tudós, a francia kormánnytól engedélyt kapott arra, hogy az új-caledoniai fegyencgyarmatot tanulmányozhassa.

Dr. Heindl a csendőrpáncsnok és egy tisztviselő kíséretében a szigetet keresztül-kasul járta, miközben az ott élő számuítottak életét kedve szerint tanulmányozhatta. Utazása közben sok rendkívül érdekes, sokszor megdöbbentő és hihetetlen dolgot tapasztalt, melyekről a Hans Gross-féle Archivban számol be.

Alighogy elhagyta a csendőrpáncsnok és a tisztviselő társaságában a tengerpartot — írja dr. Heindl emlékirataiban, — olyan rossz lett az út, hogy a kis társaság jó darabig csak lépésben lovagoltatott egy erdős völgyben. Az egyik kanyarodónál egy kunyhó ötölt az utasok szemébe.

Ugyan milyen épület lehet ez? Kiváncsiskodott a tudós lovas és azt kérdezte kíséretől, hogy nem-e lehetnének a kunyhó lakójánál egy rövid látogatást?

- Már késő uram.
- Hogyan? Csak nem vagyunk kénytelenek itt a vadonban meghatározott látogatási órákat betartani?
- Azt nem. De nincs otthon a gazda.
- Talán elment?
- Igen.
- Hova?
- Az ég tudja, ő nem mondta meg senkinek.
- Mióta van távol?
- Már néhány évtizede.
- És a tanya?
- Üresen áll.
- Ki volt a tanya tulajdonosa?
- Egy koncesszionárius.*
- Szabad volt neki koncesszióját hatósági engedély nélkül elhagynia?
- Nem törődött az engedéllyel.
- Szóval megszökött?
- Úgy van. Egy szép napon üres volt a fészek, a madár kirepült.
- Gyakori az ilyen eset — folytatta a tisztviselő, — százaszámra van ilyen kunyhó. A hegyek és erdők hemzsegek a megszökött fegyenezektől.
- Nem kell ilyen körülmények között az életet és vagyonot felteni?
- Természetes! Miből éljenek ezek a gazemberek, ha nem lopásból?

A csendőrség parancsnoka itt felbeszakította a beszélgetést.

— Uram, pillantson egyszer feljelentéseinkbe. Minden nap jönnek lopások miatti panaszok és gyakran nagyobb dolgok is történnek. Csak várjon sorjára.

— Nagyon biztatók a kilátások egy békés utazásra! — gondolta magában tudósunk. — Nem szólt azonban semmit, csak egy felös pillantást vetett a körülötte hegyek felé. A csendőrpáncsnok úgy látszik felfogta és megértette a pillantást, mert mosolyogva kérdezte, hogy végre rendelkezett-e már?

— Ne szemléljük meg a kunyhót? — tudakolódott rövid ballagást után a tudós. — Ez az első koncesszió, melybe belépnék.

— Szívesen uram. Az első benyomás nem lesz azonban a legjobb.

Óvatosan vezették lovukat a teljesen elvadult kert bozótai között.

A félig szétbujlott szalmatető csak három kamrárt fedett be. Az egész épület alig volt 10 m hosszú és 3¹/₂ m széles.

A falak vályoggal vert gerendákból épültek, de a vályog jórészt leállott. Ajtó, ablak már régen eltűnt, csak a faldisztesből maradt egy rész. A bejárat mellett a falon először is két két fekete lenyomata volt látható, fölöttük írva „Leonka”.

Még más lenyomatok is meg voltak itt öröktive; s a szépségün könnyen megfejthető képiás a mellett bizonyított, hogy ennek a díszes épületnek a lakója szeretett nem kérdések fölött is elmélkedni.

A társaság folytatta útját erdőn, bozótban keresztül. A nap már a láthatár felé közeledett, mikor a Vera-folyón átívelő, ismét egy épületféle takolmányt pillantottak meg az út közelében.

Ez is talán egy elhagyott koncesszió? — kérde tudósunk.

* „Koncesszionárius”-nak nevezik a telepitett rabot. Kicsi telepítvényüket „koncesszió”-nak hívják.

- Nem, ez egy elhagyott tábor.
- Fegyencztábor?
- Igen. Ebbe zárták elszájkára az utépítésnél alkalmazott fegyenczeket.
- De ez az épület nem igen hasonlít egy biztos hőtérőhöz!

— Meg kell gondolnia, hogy ezek a táborok mindig csak ideiglenesek voltak. Ha a munka befejezést nyert, akkor a fegyenczcsapat továbbhaladt és új táborot épített. Természetes, hogy ezek az egyszerű kunyhók nem nyújtanak a szökés ellen a legesélyesebb biztonságot sem.

Ez azonban egy elkerülhetetlen hátránya a fegyenczek által végzett kulturmunkáknak. Vagy le kell mondani a fegyverről és a szabad gyarmatosok életének és vagyonának biztonságáról, vagy pedig le kell mondani a fegyenczeknek az utépítésnél és egyéb kulturmunkák végzésénél való alkalmazásáról. A számuizöttek szigetének igazgatósága az utóbbira határozta el magát. Azok a tapasztalatok, a melyeket a szabadban, az őserdőben, a bányákban végzett fegyenczmunkával gyűjtöttek, tapasztalomnak voltak. A munkát már nem merték folytatni. Ez a tábor is sok szomorú dolgot tudna mesélni.

A tisztviselőnek igaza volt. Ez a szalmából, agyagból, pálmalevélfonatból és bambuszrudakból épített dűledő tálkolmány, a mely egy kis irtás magaslátán az erdő közepén állott, néhány évvel ezelőtt sok borzalmas jelenetnek lehetett tanúja.

Milyen rideg órákat élhetett át a fegyőr 20 vagy 50 minden gaztetre képes fegyencz társaságában itt az őserdőszélszen, távol minden emberi segítségétől és mér-földnyire a legközelebbi katonai állomástól.

— Ismeri Savery felügyelő történetét? — kérdi rövid idő múlva az egyik kísérőm.

- Savery? Nem.
- Fogalmat ad a tábori élet kétséges örömeiről.
- Hogyan történt az eset? Kérem mesélje el.
- Négy óra járásnyira a legközelebbi katonai őrségtől, henn az őserdő sűrűjében 50 fegyencz állomásozott.

(Vége köv.)

ÁLTALÁNOS ISMERETEK.

Egyiptom csodái.

Képekkel.

Régibb korból származó emlékeket, csodásabb épü-letrömeket, nagyszerűbb szoborműveket a világon egyetlen ország sem mutathat föl Egyiptomnál. A pyramisok, obeliszkok, sphinxek joggal nevezhetők a világ csodáinak; de ezekhez hasonló nagyszerű maradványai egy rég letűnt messé kornak még igen nagy számmal találhatók, ebben a csodás országban, mely a homokisva-tag és tenger vize között elterül.

Az emberi alkotás legremekebb maradványai Felső-Egyiptom főhelyén. Thebában vonják leginkább ma-gukra a tudós világ és az utazók bámulatát. Évezredek előtti nagyszerű emlékek mérőföldnyi területeken hever-nek ott romokban. A Nil folyó jobb- és balpartján terült el az ó-kori Egyiptom fővárosa, Theba. A jobbparton a lukszíri templomromok önlének legelőször szemünkbe, ha a folyómentén lefelé utazunk. Lükször templom-romjai kilencez láb magas mesterséges terraszon terülnek el. A Nil folyóról kilépve, a pylonok, obeliszkok, oszlo-pok és szobroknak átláthatlan tömege kápráztatja a sze-

met. Amun templomának első előudvara előtt két szienit obeliszk állott, melyeket Nagy Ramszesz állíttatott fel a Kr. előtti 14-ik században. A nagyobbik 25½ méter magas és 3000 mássza súlyú; a kisebbiket, mely 22 méter magas, Mehmed Ali 1830-ban Filop Lajos király-nak ajándékozta s annak átszállítása 1833-ban három millió frankba került a francia királynak. Ez az obeliszk Párisban a Concorde-téren áll és a negyedfél-ezer év oly kevéssé ártott neki, hogy ma is olyan, mintha csak imént került volna ki a szobrász műhelyéből. A rom-ok tömegéből négy szobor emelkedik ki, félig-meddig homokkal és törmelékkel fedve ugyan, de nagyságánál fogva egészen még sem elborítva. Ezek 13 méter ma-gas és a vállakon 3½ méter széles képei Ramszesznek és leányainak. Tovább egy hét pár oszlopból álló csar-nokba érünk, melyek 15 méter magasak és a talapzat-nál három méter vastagok. A pompás oszlopok majd-nem 10 méterre vannak homokkal és törmelékkel bor-ítva. A lukszíri templom az ó számtalan csarnokai-val, oszlopsoraival csak előépülete látszik lenni annak a nagyszerű és a világ építészeti remekei között egyedül álló templomnak, melyre ma a karnaki csodás romok emlékeztetnek.

A karnaki templomromokhoz egy egész sora a sphinek-nek vezet mintegy jó félóránnyira a lukszíri templom-romoktól. A karnaki templom Chonzu isten tiszteletére építtetett volt III. Ramszesz által. A bejáratból ma csak a 21 méter magas és 12 méter vastag kapu áll még fenn. A tulajdonképeni templom számtalan nagyobb épü-letből áll, melyek oszlopsorokkal, kisebb-nagyobb terjedelmű folyosókkal, udvarokkal vannak egymáshoz kapcsolva. Az egyiptomi művészet e templomban, illető-leg annak épülettömegében oly mesterművet teremtett, melyet királyi fényben és óriási méretben a világ egyet-len épülete sem közelít meg. Az épület 700 méternyi területet foglal el és dacára annak, hogy a barbár emberek pusztításai nagyon meglátszanak e pompás épü-leten, mégis elég nyomait viseli magán hajdani fénye-nek és pompájának. A templom homlokzata 115 mé-ter terjedelmű és 145 méter magas. Ajtaja már romban hever, de azért mégis könnyen kivehető, hogy 27 méter magas és 47 méter széles volt. Ezen át egy 110 méter hosszú és 70 méter széles udvarba lépünk, melynek oszlopjai karyatidoként vannak díszítve. Ezekre az egyip-tomi királynak, Zizak fáraónak Palesztinában végrehaj-tott hódításai vannak hieroglifáiban véve. A nagy udvar közepén van az I. Pszammethich által a VII. szá-zadban hét pár oszlopból felállított sétány, melyekből ma még csak egy izmos oszlop áll fenn. Ez 21 méter magas és 3 méter átmérővel bír; az oszlop fő sziklája 15 méter körülettel bír. Ebben az udvarban látható Ramszesznek vörös gránitból készült nagy ülő szobra.

Az udvarból nyíló kapu 30 méter magas, és némi-leg előkészít az óriás méretű látványra, melynek ezen kapu átlépése által tanúi leszünk. Amulva jár végig sze-münk azon nagyszerű palotán, melyet három ezred év előtt I. Szeszosz építtetett és II. Ramszesz faragványok-kal díszítettet. Rengeteg oszlopjai és kőlapjai óriások nemzedéke által állíttanak összekerak lenni. 134 óriási oszlop hét sorba állítva, hordja a szörnny sziklákból faragott kőlapokat, melyek e templomesarnok tetőzetét képezik. A csarnok 55 méter mély, szélessége 110 mé-ter. A mily nagy területet foglal el a csarnok, ép oly nagy méretűek az oszlopok; egyik-egyk 14 méter ma-gas és kilencez méter átmérőjű. Az oszlopok arany ala-pon élénk színnel festett hieroglifákkal és képekkel van-

nak disztíve. Az oszlopok talapzatai lándszaalakú virág-disztímenyekkel, lótszgyökerekkel vannak befuttatva. Egyik képünk a csarnok középoszlopai közül tünnet föl nehányt. A színek, melyekkel a faragványok festve vannak, ma is élénkek és tiszták, hogy bámulni lehet az ó-kori egyiptomiaknak a festészetben való előhaladását.

Egyik tereméből a második lépünk és mindenütt ugyanaz az elragadó látvány tárul szemünk elé. Egy csarnokban 21 méter magas oszlopok láthatók, melyeket csak hat ember képes körülkarolni. A fedőlapok 17 méter hosszú, 2 méter magas és 1 méternél vastagabb kőszilakból állanak és egyenként 825 mázsa súlyúak. Kiszámították, hogy mindenik oszlop 5834 köbláb követ foglal magában. A faragványok között gyakran fordul elő I. Szethosz képe. Egy műtört így ír a karnaki romokról: «Ha az ember ezt a 134 oszlopot egymásután kifejtve, és azután a falakat, melyek a csarnokot elzárják, vésővel kidolgozva elképzeli, az a kérdés merül fel: ki tudott egy ily rengeteg épületet ki-gondolni, és nem tudjuk, vajjon a gondolat merész-sége vagy kivitele ejt-e inkább ámulatba. A karnaki romok nagysága lenyomná az embert, ha épen a bámu-lat és emberi büszke önértel fel nem emelné lel-künet. A belső falak festményei áldozatosokat, a külsőket útközteket és diadalokat ábrázolnak. Ennél nagyobb diadalemeleket soha senki nem állított föl. A mi nap-jainknak remek építményei csak gyermekjátéknak, tréfa-nak látszanak az épületek mellett.»

Thompson amerikai pap így ír a romokról: «Egy holdvilágos éjt tölteni a romok között oly nagyszerű és megható élmény, melyhez hasonlót az ó-világ egyet-len remekében, még a Kolosseumban, Rómában sem élvezhetni. Az egyiptomiak ügyességéről való korlátolt fogalmaink mellett el sem képzelhetjük, hogyan épít-hettek falakat 14 méter vastagsáig, és 155 méter magasságra hogyan emelhettek több száz tonna súlyú követek helyükre, vagy hogyan faraghatták ezeket kapu-diszül obeliszekké és szobrokká, hogyan véshtették tele a legdiszesebb ábrákkal és hogyan rakhatták matematikai rendben egymás mellé. Csodálatra méltó még az is, hogy az így összerakott óriás építmény évezredeken át oly ha-talmasan dacolt az idő romboló viharával. Egyiptom nagyságát építészete tartja itt megőrizve; minden oszlop, minden obelisz, minden kő történeti emléket őriz egy-egy uralkodónak.»

A főcsarnokból oszlopsorokon át több melléktér-m nyílik egymás után, melyek mind remekül vannak ké-szítve, s nagy művészettel disztíve. A figyelmet ezenki-vül egy északkeletre fekvő templom romja kötik le, mely-hez 29 pár sphinx vezet. Karnak falának egész vidéke tele van romokkal, templommaradványokkal, a földre omlott vagy homokkal eltemetett gránitkolosszusok, oszlop-részek, hatalmas kapuk és falak romjaival, melyek mel-lett a Níl-téglalából épült falak rég romokban hevernek és pálmák emelkednek ki a mimoszabokrok közül.

Ha a karnaki templomromoknak bécset mondunk és a Níl folyónak balpartjára lépünk, a libyai hegyek előtt a romok egész halmaza tárul el szemünk előtt. Ó-Kurna falu közelé-ben egy nagyszerű templomnak romjait lát-juk, melynek azonban már csak nagyon kevés nyoma maradt fenn. Oldalfalak, oszlopok, egy óriás kapu és romban heverő szoboralapok hirdetik az egykori fényt, mely itt uralkodott. Ezt a templomot is I. Szethosz építtette; de míg a karnaki templom az élőknek volt szentelve, addig a Níl balpartján épült templomok és nagyszerű épületek mind a halottak számára emeltet-

tek. Mérföldekre terjedő vidéken sírok, katakombák, tem-plomok szolgáltak a holttestek eltartására.

Az egyiptomiak sírjaikat még nagyobb gonddal építet-tek és disztítették, mint az élők lakait. Rendkívül nagy-szerű remekei az emberi építészetnek ama katakombák, melyek Medinet-Abu falu határá-n és innen a libyai hegyek mentén elterülnek. Örökös sötétség honol e csarnokokban, melyek a föld alatt több mérföldnyire terjedve és valódi labirynthot képezve, legszebb, leg-művészibb kivitelű faragványokkal, festményekkel van-nak disztíve, jelölve annak, hogy ezek a halottak és nem élők számára készültek. Mennyi művészet kellett ahhoz, hogy a koromsötét üregben, halvány fáklyafény mellett ily nagyszerű műremekeket teremtsenek!

A képünkön látható romok egy nagyszerű templom maradványai, mely katakombákkal áll összeköttetésben. A templom romjaitól nem messzire fekszik egy két és fél kilométer hosszú, kőfallal kerített tó, melynek északi és déli végén egy-egy templom épült. Innen kezdve felkő-rek a királyi, hercegek és hercegnők sírjai terül-nek el a hegyek sziklaiba vágott s remek oszlopsorok-kal disztített bejárókkal. Az arabok, kik ma e vidéket lahják, kapusi nyereségvágytól indítatva fölkeresik e sírokat s halvány fáklyák világánál, fehér burnuszai-kban, mint a kísértetek járnak-kelnek a halál birodal-mában. A mumiákat, melyek gránit szarkophagokban nyugszanak, szárazal hordják össze, megfosztják becses ereklyéiktől és részeit árba bocsátják európai kereskedők-nek, részeit fűtőanyagul használják fel. A régiek kegye-létét az utódok vandalizmusba hideg cynizmussal ha-nyolja ki. A farakok ezredéves hamva egy piszkos kopt, vagy arabnak hűs bőrgéjét forralja!

Hát Ramszesz palotája — melynek impozáns rom-jaiiban egy-egy vezeklő barát vagy egy fáradt karaván keres pihenő tanyát, — csak ezt érdemli az utókortól? Kambyzes perzsa királyt vádolták a nagyszerű építmények szétrombolásával, de egy ember hatalmától nem jöhetett e pusztulás, mely csak furfanggal gígon-dolt romboló eszközökkel volt kivihető. Oszlopok feksze-nek romokban, faragványok vannak össze- és letörölve; ezt csak századok és egymásután jövő vandal nemze-dekek tehetnék; nevezük bár őket keresztényeknek, mohamedánoknak, vagy görög, török, arab és más nem-zetiségű pusztítóknak. De azért a romok ma is bámu-latos nagyságban szólnak a mai kor gyermekeihez. Le-bínelcsik az ész, csodálatra ragadják az emberi képzel-met és imádásszerű bálamatra hangolják az embert.

HIREK.

Adomány. Krecza László járásörmsester, 32 filléres jelvénypótdíjának folyósítása alkalmából, a létesítendő csendőrségi internátus alapja javára 3 koronát adomá-nyozott.

Horvát-szavon tisztállomány felemelése. A 17,765. eln. 16. számú honvédelmi miniszteri körrendelet szer-int, 0 eszásári és apostoli királyi Felsége 1913. évi november 30-án Bécsben kelt legfelsőbb elhatározásával legkegyelmesebben megengedni méltóztatott, hogy a m. kir. horvát-szavon csendőrségi tisztállománya egy örnaggyal és egy főhadnaggyal felemelthesse. A horvát-szavon csendőrségi felemelt tisztállománya 1 ezre-des, 2 alezre-des, 2 örnagy, 6 százados, 10 főhadnagy, 7 hadnagy, 1 százados-számvivő és 1 főhadnagy-szám-vivőből áll.

Emlékfűtetés Nagyváradon. Folyó évi december 9-ike csendes és szerény ünnepi napja volt a nagyvárad-i országos csendőrskolának. E napon történt meg ugyanis az iskola emléktáinak ültetése, melyen az iskolaparancsnok felkérésére megjelent a város főispánja, polgármestere, főmérnöke, az építést vezető mérnök, az építőmérnök és tervező műkértesz, valamint a tisztikar. A megjelentek mindenike ültetett egy-egy az ültető nevét felütemető táblácskával ellátott emlékfűt, részint buzdító, emlékeztető, részint pedig a jövő reményét kifejező rövid beszéd kíséretében.

Végzetes baleset. Vlasics Lajos Bódog balonyi őrsbeli próbacsendőr, december 7-én éjjel 11 órakor szolgálatelljesítés közben Kulesod községben a pihenőszoba udvarán egy kőben megbottlott. A bottlás következtében súlybántott fegyvere előrelendült s a próbacsendőr a szuronyába esett, mely a hasába furódva, azonnali halálát okozta.

Egy csendőr megtámadtatása. Koprach István homokszili őrsbeli csendőr, december 7-én, délután 1/6 órakor, szolgálatelljesítés közben Brankov Demeter homokszili lakos forgópisztolyal megtámadta. Koprach csendőr támadója ellen, mielőtt az még a forgópisztolyt használhatta volna, egy szuronydöfést intézett s azt jobb halántékán szurva, életveszélyesen megsebesítette.

Szerkesztői üzenetek.

Havasi csendőr. Viselhetik.

0000. Tanulásra is kell időt hagyni.

Balatonvidéki csendőr. Elpusztíthatja puskával is.

V. P. csendőr. A meggettett kivizsgálás eredményét is ismer-nünk kellene.

8881. A csendőrségre nézve külön történik intézkedés.

1885. Személyesen kell jelentkezni a főkapitányságnál. Ott megadhatjuk a szükséges utbaigazítást.

D. J. 615. 1. Nyugdíjának két évi összegét. 2. Szolgálati idejétől függ. 3. Ha véglegesen lett nyugdíjazva, nem kell engedély.

Sz. S. A. az őrsirodataalányból.

Felsőpulya. 4 fállór fizetendő.

Nyugdíjas csendőr. Ügyéről nem vagyunk tájékozva s így mi nem adhatunk felvilágosítást. Forduljon az illetékes pótszámnyhoz.

HIVATALOS RÉSZ.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Adományoztatott:

a II. osztályú tisztí katonai szolgálati jel: tolosvai Nagy Gábor vezérőrnagy, csendőrségi felügyelőnek, 1910. évi október hó 17-ével;

bessenyi László Albert vezérőrnagy, csendőrségi felügyelő-helyettesnek, 1910. évi október hó 15-ével;

felsőbányai Bányay Albert ezredesnek, a VII. számú csendőrkörletnél, 1911 október hó 2-ával;

Oláh Odón ezredesnek, a VIII. számú csendőrkörletnél, 1911 évi október hó 17-ével;

Spalla Aurél alezredesnek, az V. számú csendőrkörletnél, 1912. december hó 21-ével.

Okirattal megdicsértettek:

A m. kir. honvédelmi miniszter ur által:

Abos Ferenc, m. kir. II. számú csendőrkörletbeli törzserőster, mint csendőrbírósi segédmunkás, hosszú időn át kiváló ügybuzgalommal teljesített szolgálataiért.

A magyar szent korona országaihoz tartozó csendőrség felügyelője által:

Illyés Mihály járásörmester és Bársony Imre őrsvezető cz. őrmester, a IV. számú csendőrkörlet állományában, az 1913. évi július hó 10-én Mamarossziget és Faluszatára átutazásán pusztított arviz alkalmával fáradságot nem ismerő kitarással teljesített mentési munkálatok vezetése s ezáltal előbbi 12. utóbbi pedig 52 egyénnek, veszélyes helyzetből történt kiszabadításáért.

Várakozási ügyekkel szabadságoltatott:

Pifát Oszkár, VII. számú csendőrkörletbeli százados, a "Szabadságolási szabály" 2. §. B. 8. pont d) alpontja alapján, 1913. december hó 1-étől határozatlan időre. Választott lakhely: Budapest.

Villamos és gőzerőre berendezett gyár távolról nem képes olcsón és jó hangszert szállítani, mint **REMÉNYI MIHÁLY**, a Ludovika Akadémia hízi hangszerszabója. Azért ne vásároljon semmiféle hangszert, legyen az hegedő, gordonka, zsinhalom, harmonium, harmonika, fa-, rezfuválhangszer, hár., ob., mg Reményi legújabb és legkegyesebb hangszere, mely egyen és kérmestere külföldi **Budapestnél, Királyon. 58.** Külön feljegyzés díjtalanul. Kivétel a világ minden részébe nagyban és kicsinyben. Az összes hangszerek javítása szakszertlen és olcsón. — Minden hangszerről külön-külön árjegyzék kerend.

36

Magyar Köztisztviselők és Állami Alkalmazottak Takarékpénztára

Köztisztviselői kölcsönök törlesztése.

Előlegek értékpapírokra. Családi házak és telepek létesítése.

részvénytársaság

Budapest, VII., Rákóczi-ut 76. sz.

— Telefon 153-44. szám. —

Alaptőke 1.000.000 korona.

Kölcsönök lakbérletlítés ellenében.

Külföldi pénznemek vétele és eladása.

Sorsjegyeknek vásárlása és készpénzért való eladása.

Elfogadunk betéteket (takarékpénztári könyveszkére. 1. Oly takarékbetétet után, melyeket hat hónapi felmondási idő lekötése mellett helyeznek el intézetünknel, 6% (hat) betéti kamattal fizetünk (a tökélmamadó levonásával). 2. Oly tak. rékbetét után, melynek a betét az 1. pontban jelzet' meadási időt ki nem kóti, 5 1/2% (öt és fél) betéti kamattal fizetünk. (A tökélmamadó levonásával.)

Előleget nyújtunk értékpapírokra, sorsjegyekre, vidéki intézetek részvényeire. Személyi kölcsönöket folyósítunk kezesség mellett vagy zálogos birtosíték ellenében, vagy anyos kamattal mellett. Utaltatások, intézetnyitók és chequék beszedését vállalfajjal igen mérsékelt költségek feladásaival. Veszünk és eadunk értékpapírokat, idegen pénzeket.

Ideiglenes nyugalomnyába helyezett:

1913 szeptember hó 1-ével:

Farkas József III., V. számú csendőrkörületbeli vározközi illetékel szabadságot járásörmeister, a megejtett felülvizsgálat alapján, mint «rokkant, mindennemű népfelkelési szolgálatra is alkalmatlan».

Választott lakhely: Felsőőr (Vas m.).

Előléptettek:

1913 december hó 1-ével:

örmeisterekké:

a m. kir. VIII. számú csendőrkörület állományában: Szabó Antal, Nagy Ferencz II., Bajáki Lajos, Bakó Károly, Friedmann, Sámuel, Szűcs András, Sütő Antal, Tanyi József, Pál József és Béndek András örsvezető cz. örmesterek; továbbá

örvezető cz. örmesterekké:

a m. kir. VI. számú csendőrkörület állományában: Komáromy Mihály, Cziráki Vendel, Bartos Sándor, Baranyai János II., Szabó Gábor, Tóth Sándor, Marton Vince, Törő János, Totiván Ignác és Kárpáti József I.; végül

a m. kir. VIII. számú csendőrkörület állományában: Lévai András, Dömötör István, Horváth Gáspár, Bodnár Lajos, Szilágyi József, Füzü György, Benkő Mihály és Tukács Mihály csendőr cz. örmesterek.

Katonai szolgálati jellel elláttattak:

Az I. osztályú legénységi katonai szolgálati jellel elláttattott:

a m. kir. VI. számú csendőrkörület állományában: Nagy János I. örmester, 1913 december 16-án.

A II. osztályú legénységi katonai szolgálati jellel elláttattak:

a m. kir. VI. számú csendőrkörület állományában:

Varga Ferencz I. csendőr, 1913 március hó 13-án, Magyar Imre csendőr, 1913 december 11-én és Vas József csendőr, 1913 december 23-án;

a m. kir. VIII. számú csendőrkörület állományában:

Bukva János csendőr, 1913 november 25-én és Suta György csendőr, 1913 november 27-én.

Lovaglási jutalomdíj.

a m. kir. VIII. számú csendőrkörület állományában: Molnár Lajos, Szűcs András örmesterek, Koncz Dániel, Husi Lajos csendőr cz. örmesterek, Dibácsi János, Morvai János és Máthé József csendőrök 3—3 drb., Kotán Ferencz, Sziklai Árpád örmesterek, Szabó Titusz,

Tóth János, Bati Imre, Borbély Károly és Köllő Péter csendőrök 2—2 drb. 10—10 koronás aranyból álló lovaglási jutalomdíjban részesítették.

ÓRÁK, ÉKSZEREK, GRAFOMONOK, LEMEZEK RÉSZLETFIZETÉSRE IS!

Legkisebb lemezek 2-50 K. részlete 3—K. Míg a készlet tart. óris «Reklam» gramofon, 50 cm-es tálcával, 6 lemezzel, kőszínpadok. 40—K. Villamos szelblampa 2 K. Elem (Batteria) 9 havi éget. árammal. 5—K. ill. Levegő (benzin) tüsgyító 70 fill., 2—K. és 2-40 K. Valdi Scrum. akkú. 1-es 3-60, 2-es 4-60, 3-as 5-60, 4-es 6-60, 5-es 7-60 K. Ártóbb 12 sz. bál. 1-1 K.-val drágább. Liga Scrum, dupla gumival, 14 K. Jéol. Tűtűvel csipő 9 K.-tól (elso), stb. Szak. Beér. gyár. (Budaörs) 100 fill. 14 kintós aranyból 4-50 korona. Strapa órák 5 koronától feljebb. Szatallak. szíjamer. levél. 10. órák, gramofonok 10. evi. Játékosok 5 evi. Játékos. Tört. ar. Képes árjegyzék ingyen.

Tóth József, Chronometer és Műrás, Szeged, Dugonics-tér 11.

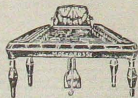
SZÁNTÓ JÓZSEF

kerékpár, gramofon SZEGEDEN, a városi bérpalotában.

HELIOLOG, PREMIER, POSTELON, BRITANIA és hegyi kerékpárokból, kerékpár, szecelék és gumikból, csendőrségi varrogókból, papírvázak mindenkor. Lemez választékot késszéggel küldök. Képes nagy árjegyzék a kottajegyzék díjtalan.

Eredeti gramofon-tűs gép és angyalos lemezek. Pontos címet kérlek, mert több hasonnevű egyén van Szegeden.

Czimbabala

Legjobb szabad. a felszereléssel, részletek is. Csendőrségi, kották hang. gramofon (beszélőgép) 25 korona feljebb. — Hozza: Fekés Sándor, Király, Rozsa, Szeret, Bencs, Csapó, ill. legkisebb lemezek 2-50 K. Hegedűk világjáró mesterek hű utazatai.

Fuvolák, tárogatók, citerák, harmonikák stb. Művés. Jutal. műterm. stb.

Mogyorossy Gyula

kir. szab. hangszergyár, Bpest, VII., Rakóczi-ut 71.

Könyvnyomda, könyv-, papír- és írószer-kereskedés, a magyar kir. csendőrségi hivatalos nyomtatványok és felszerelési cikkek legnagyobb raktára.

VÁRNÁK ÉS FA

Budapest, VI., Gyár-u. 26. sz. (Gyár-utca és Horn Ede-utca sarkán.)

Szíves tudomásul, hogy üzlethelyiségünket, 1913. évi november hó 1-én VI. ker., Gyár-utca 26. szám alá (Gyár-utca és Horn Ede-utca sarkán) helyezzük át.

Szíves tudomásul, hogy 1914. évre szóló, közkedveltségnek örvendő előjegyzési naptárainkat rendelőknek díjtalanul küldjük meg, a rendelések beérkezése sorrendjében.

VII. ÉVFOLYAM.

MEGJELENIK MINDEN VASARNAP.

1913. 52. szám.

Budapest, december 28.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkesztő és kiadja
a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv
szerkesztő bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egész évre — — 12 korona

Félévre — — — 6 korona

Negyedévre — — 3 korona

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — 6 korona.

Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL

Budapest, IV. Egyetem-utca 4. sz.

Kézikönyvem.

Írta: Hein György hadnagy-számvivő.

Évekkel ezelőtt abban a szerencsés helyzetben voltam, hogy a csendőrlégénység ellátására vonatkozó törvények egyes szakaszaihoz magyarázatot írhattam s tanulmányom a «Csendőrségi Lapok» hasábjain meg is jelent. Merem állítani, hogy cikksorozatomat legénységünk átvlasta, a mit legjobban bizonyított a sok levél, melyekben egyes csendőrök konkrét esetekben felvilágosítást kértek tőlem.

A mikor megjelent az új nyugdíjtörvény — az 1912. évi LXV. t.-cz. — mely hatályon kívül helyezte a régi ellátási törvényeket, legénységünk ismét tájékozatlanul állt e téren. Bár a belügyminisztérium a «Csendőrségi Közlöny» melléklete gyanánt teljes szövegében kiadta az új nyugdíjtörvényt s így minden egyes csendőrnek módjában állott azt tanulmány tárgyává tenni, mégis alig hiszem, hogy azt legénységünk 10%-a is megértette volna.

Ismerve legénységünknek ama dicséretreméltó törekvését egy ilyen nagy horderejű újítással teljesen megismerkedni, elhatároztam magamban egy, az új nyugdíjtörvényre vonatkozó kézikönyv kiadását, melynek czéja:

• Megismertetni a legénységet, az övezgeket és árvaakat a nyugdíjtörvényben biztosított jogokkal, előnyökkel és kötelezettségekkel, tájékoztatást nyújtani az ellátási illetmények mérvéről, megkönyviteni a törvény megérthetését, biztos és kimerítő utmutatást adni a végellátási ügyekben követendő eljárásokra nézve, felölelni mindazt, mire a csendőrnek, az övezgeeknek és árvaaknak ellátási igényeik tekintetében szükségük van, kérvény-, folyamodványmintákat közreadni, hogy azok alapján ki-ki maga szerkeszthesse meg beadványát, melynek elkészítése a nyugdíjasoknak igen gyakran felesleges és sok utanjárás, fejtörést, gondot, idővesztést okoz s nem ritkán el nem kerülhető anyagi megterhelést is jelent.

Célatomat elérendő, a törvény egyes szakaszaihoz megjegyzéseket fűztem, melyek a törvény rendelkezéseit teljesen megvilágítják. Szakaszról-szakaszra mentem s a hol szükségét láttam a felvilágosítás-adásnak, megírtam azt a törvényhez fűzött indokolás s saját — konkrét esetekre vonatkozó — jegyzetem alapján. Nem

czélom kézikönyvem tartalmát leközlőlni, mert az lefogalná jó időre lapunkat, de nem is óhajtok visszaélni a szerkesztő-bizottság jóindulatával s így csak egyes részleteket kapok ki, melyek igazolják kézikönyvem megfelelő, czélirányos voltát.

Az 1. §. magában foglalja azokat a feltételeket, melyek az ellátás elnyerhetésére szükségesek. Ugyan melyik csendőrnek tűnt fel ezen §-nak csak a sorok között olvasható rendelkezése, hogy ezentúl a próbacsendőr ellátás tekintetében a csendőrrel egyenlő elbánásban részesül? A jegyzet megadja a felvilágosítást.

Az ellátási igény ahhoz a feltétellel van kötve, hogy az állami tisztviselő, altiszt vagy szolga törvényszerűen *rendszeresített* álláson, *állandó* fizetés mellett alkalmazásban legyen. A csendőrség állománya évről-évre a költségvetési törvényben *rendszeresített*ek. Ennélfogva a csendőrség legénységi állományába tartozó egyének — beleértve a próbacsendőröket is — *rendszeresített* állásban levőknek és *állandó* fizetés mellett alkalmazottaknak tekintendők. A próbacsendőrök ellátása iránt I. a 13. és 31. §-okhoz fűzött jegyzeteket, Az *állandó* alkalmazás feltétele csak a b) és c) pont alatt felsorolt egyének ellátási igényeinek megállapításánál bír fontossággal.

A próbacsendőr — az eddigi gyakorlat szerint — *ideiglenesen* alkalmazottnak tekintendő. Ha azonban a próbacsendőr a csapattól (honvédségtől) *közvetlenül* lépett át, akkor ez a szolgálati ideje az esetleges ellátás megállapításánál figyelembe vétetik. Pl. Ha a próbacsendőr 4 évi és 6 havi katonai szolgálattal lép át, akkor 6 hó és 1 nap múlva már megszerezte magának a nyugdíjra való igényt. Hasonlóképpen nyugdíjképes az az *ideiglenes* minőségben alkalmazott posta- és távirat-tiszt, a ki már ezen szolgálatát megelőzőleg a csendőrség tényleges kötelekében a nyugdíjjogosultságot megszerezte. (31. §. 2. bek.)

A 6. §. szerint elveszti ellátási igényét az az alkalmazott, a ki állásáról írásbeli nyilatkozatban önként lemondott.

Nagyon kevés csendőrnek jutna eszébe gondolni arra, hogy ez a pont milyen érzékenyen sújtja egyik-másik bajtársát! Mihelyt azonban elolvassa az ezen ponthoz fűzött jegyzetet, rögtön tisztában van nemcsak ezen pont jogkövetkezményével, de megtárlja egyuttal mód-

Hegedűt, harmonikát, tárogatót, és a többi hangszereket általánosan

MAGYARORSZÁG LEGNAGYOBB HANGSZERGYÁRA

STOWASSER I.

és a többi hangszereket általánosan
elismerett legjobb gyártm. szállít.
cs. és kir. udvari és hadsereg szállító, a Rákóczi-Tárogató feltalálója, Budapest,
II., Lánchíd-utca 5. — Gyára: Öntőház utca 3. — Régi hangszerek javi-
tása, vétele és becserelése. — Árjegyzék minden hangszerről külön küldetik.

ját annak is, hogy az elszenvedett kárt miként harit-hetja el.

Ezen pont szerint nincs igénye ellátásra s a már megszerzett ellátást igényt is elveszíti az a csendőr, a ki az Ö. g. kez. ut. 9. §-a értelmében „nyilatkozat”-ot ad be, mert ezzel állásáról önként lemondott. Ha egy ilyen csendőr később — idők múltán — újból visszatér (a mi a csendőrségnél elég gyakori eset), kérdés: vajon előző szolgálati ideje esetleges végelátásokra beszámítható-e vagy sem? Ebben az esetben nem jöhet figyelembe a 15. §. a) pontjában biztosított kedvezmény, mert itt az ellátási igényről való végleges lemondás esete forog fenn. A pénzügyminisztérium kezdeményezése alapján az állami számvevőszék 1903. évi 51,949. sz. a. kimondotta: hogy ha valaki állásáról önként lemondott, s azután ismét állami szolgálatba lép, nyugdíjazása alkalmával előző szolgálati idejét (melyet az állásról történt lemondása folytán elveszített), csak legfeljebb kegyelem útján lehet beszámítani. Ebben az esetben ugyanis a jogos szolgálati idő megvan, azonban az utána járó végellátásra való igény a lemondás folytán nem érvényesíthető. Királyi kegyelem azonban az állásról történt lemondást s így ennek joghatályát és következményeit érvénytelenítheti. Kérvényminta gyanánt az 1. és 2. számú melléklet szolgál.

A 7. §. lehetővé teszi azt, hogy a hadtörvényszéki ítélőtől rendfokozatát és ezzel szolgálati állását vesztett csendőr, nemkülönben ennek özvegye és árva „megtá-nyosságból” ellátásban szintén részesíthetők. Az ahhoz fűzött jegyzet pedig egész részletességgel megmondja az ilyen esetben követendő eljárást!

A 11. §. elősorolja azokat a szolgálati ágazatokat, melyeknél a szolgálati idő kedvezményesen — 7 hónap 8-nak — számítandó. Nagyon kevés csendőr van ezzel tisztában. Csak figyelmesen el kell azonban olvasni az ezen §-hoz fűzött jegyzetet s azonnal tisztában van vele mindenki.

A szolgálati idő tartama — a 37. §-ból kivehetőleg — általában 40 év. Ennyi szolgálat után éri el az állami alkalmazott nyugdíj gyanánt beszámítható ténylegességi illetményei teljes összegét. Ez az idő azonban bizonyos szolgálatoknak kedvezményes számítása folytán — a valóságban csökken; pontosabban: a kedvezményes számítás a nyugdíjjogosultság % arányát emeli, vagyis ellátási illeték gyanánt a beszámítható ténylegességi illetmények teljes összege már 40 szolgálati évvel korábban is elérhető.

Pl. Egy csendőr 3 évi pénzügyőrségi és 2 év, 10 hó és 1 napi katonai szolgálat után közvetlenül átlép a csendőrséghez, honnan 6 évi szolgálat után valamelyik minisztériumba polgári alkalmazásba nevezetik ki. Ott töltött 8 évi szolgálat után újból visszalép a csendőrség kötelekebe. Kérdés: mennyi ideig kell még tetteleg szolgálnia a csendőrségnél, hogy nyugdíj gyanánt be-

számítható ténylegességi illetményei teljes összegét kapja? Ezt következőkép számítjuk ki:

Naptári idő szerint számítandó:

a katonai szolgálat	— — — — —	2 év, 11 hó, 1 nap;
a minisztériumi szolgálat	— — — — —	8 — — — — —

felemelten (7 hó=8 hó) számítandó:

a pénzügyőri szolgálat	3 év =	3 év 5 hó — nap
a csendőrségi	6 — =	6 — 10 — — —

Összesen: 21 év, 1 hó, 1 nap.

Szolgálnia kell tehát még a csendőrségnél naptári idő szerint számítva:

16 év 2 hónapot,	
mely felemelten kitesz	— — — — — 18 év, 5 hó, — napot,
s így eléri mindössze a	— — — — — 39 év, 6 hó, 1 napi

szolgálati időt. Ennek alapján — figyelembe véve a 20. §. rendelkezéseit is — nyugdíj fejében beszámítható ténylegességi illetményeinek 100%-ára van igénye, jól-lehet naptári idő szerint mindössze 36 év és 1 napot szolgált, mely után — kedvező számítás nélkül — csak 92%-nyi nyugdíj lenne illetékes. A szolgálati idő tartama tehát mindazonkál, kiknek bizonyos szolgálati idejűk felemelten számítható, 35 és 40 év között váltakozik.

A nyugdíj % aránya azért, mert mindenki szolgálati idejénél különleges viszonyok befolyást gyakorolhattak, minden egyes esetben külön-külön számítandó ki: A számításnál legtöbb esetben kétféleképen számítandó szolgálati idő vendő figyelembe; nevezetesen: a felemelten és a naptári idő szerint számítandó szolgálati idő. A felemelten számítandó szolgálati idő nyugdíj %-a a mellékelt táblázatból vehető ki. Amennyiben valamilyen felemelten számítandó szolgálati idő a táblázatba felvéve nem lenne, az esetben az a táblázat igénybevétel mellett kiszámítandó. E célból mindig a tényleges — naptári idő szerint számított — időnél a táblázat 1. és 4. függélyes rovataiban feltüntetett *közvetlenül kisebb* időtartamot vesszük számításunk alapjául. Az ennek megfelelő, a 2. és 5. függélyes rovatban szemközt feltüntetett s az emelkedés arányában már átszámított szolgálati időhöz hozzáadjuk a naptári idő szerinti tényleges szolgálati és a táblázatban kikerestett idő közötti különbözetet. Ekként megkaptuk a felemelt szolgálati időt.

Pl. 13 év, 8 hó és 12 napi szolgálat felemelten számítva, mennyi szolgálati időt tesz ki? A táblázatból ez ki nem vehető. A keresett szolgálati időnél a táblázatban felvett *közvetlenül kisebb* szolgálati idő: 13 év, 5 hó. A két idő közötti különbség: 3 hó és 12 nap. A táblázat szerint 13 év, 5 hó felemelten

számítva kitesz	— — — — —	15 év, 4 hó, — napot;
ehhez hozzáadva a megállapi-		
tott különbséget	— — — — —	3 — 12 —
kitesz összesen	— — — — —	15 év, 7 hó, 11 napot.

Ha fáj a feje ⁷ ne tévővázsek, hanem használjon azonnal

Beretvás-pastillát

mely 10 perc alatt a legmakacsabb migránt és fejfájást elműltetja. — Ára K 1.20. — Kapható minden gyógyszertárban. Készítő Beretvás Tamás gyógyszerész Kispesten. Orvosok által ajánla. Három doboznál ingy. postai szállítas.

Tehát 13 évi, 8 havi és 12 napi tényleges szolgálat felmélton 15 év, 7 hó és 12 napnak számít.

A felmélton számított szolgálati idő összegéhez hozzá kell adni az egyszerűen (naptári idő szerint) számítandó katonai, honvédségi stb. szolgálati időt s így nyert összes szolgálati idő adja a nyugdíj % arányát.

Visszatérve az előbbi példára: 15 év, 7 hó, 12 naphoz hozzáadunk pl. ————— 2 • 6 • 5 napi egyszerűen számítandó szolgálati időt, mikor is ez ————— 18 év, 1 hó, 17 napot

ad eredményül s ez idő után fog a nyugdíj % aránya megállapítást nyerni. Tíz évi szolgálati idő után 40 %, minden további év után 2—2% jár. 6 havi és 1 napi szolgálati idő befejezett érnék számítandó, míg az ezen aluli szolgálati idő figyelembe nem vehető.

A mellékelt táblázat a % megtudásához kényelmesen használható. Évgett az előbbiektől szerint kiszámított szolgálati idő nagyságának megfelelő „felmélton” számított szolgálati időt kell a táblázat 2., illetőleg 5. függőleges rovatából kikeresni. Az a melletti feltüntetett % szám képezi a nyugdíj %-ot. A mennyiben a táblázatban a keresett szolgálati idő felvéve nem lenne, úgy az ehhez aránylag legközelebb álló szolgálati idő mellett feltüntetett % szám az irányadó. Felvevett példánknál eredményül nyert 18 év, 1 hó és 17 napi szolgálati idő % arányát a táblázat segítségével keresve (mert a 2., illetőleg 5. függőleges rovatban ilyen időt feltüntetve nem találunk), a hozzá legközelebb álló időt kell felhasználnunk. Ez a 18 év, mely után 56 %-nyi nyugdíj illetékes. (A kiszámított %-nak megfelelő nyugdíjösszeg a 37. §-hoz fűzött táblázatból vehető ki.)

Megjegyezni kívánom, hogyha valaki pl. a haditengerészetnél behajózáson, vagy mint közös hadserégheli katoná a térképezésnél, háromszögelésnél vett részt, ez a szolgálati idő ismét más kules szerint számít.

A honvédelmi miniszternek 1909. évi 12,520/eln. sz. rendelete alapján kétszeresen számítandó (a szerb mozgalom alkalmával a határon szolgált) szolgálati idő a végösszeghez egyszerűen hozzáadandó.

12. §. Látszólag nem nagy horderejű intézkedést tartalmaz, a szolgálati idő végét annak a hónapnak az utolsó napjára téve, mely hónapban a nyugdíj megállapított s az erről szóló szabályszerű értesítés érkezik kézbesítettett. Hogy ennek az intézkedésnek milyen nagy fontossága van főleg az özevgyi nyugdíj megállapításánál, azt a jegyzet mutatja meg.

L. a 10. §-hoz fűzött jegyzetet.

Az özevgyi ellátás megállapítása szempontjából fontos. Pl. Egy őrmesternek (1400 K zsold és 300 K szolgálati pótdíj alapul vétele mellett) 44 %-nyi nyugdíj-igénye: évi 748 K nyugdíjat és évi 200 K lakbérnyugdíjat eredményez. Feleségének és öt gyermekének, ha ő tényleges állományban hal el, vagy a tényleges áll-

mányban elhaltnak tekintetik, a temetési járulékon kívül évi 1000 K nyugdíjra és $72 \times 5 = 360$ K évi nevelési járulékra, továbbá a 73. §. alapján a férj legutóbbi beszámítható ténylegességi illetményei (a jelen esetben 1700 K) és az özevgyi ellátás közötti különbséget három havi összegére — mint egyszer s mindenkorra szóló illetékre — vagyis: $1700 - 1160 = 540$; $540 : 4 = 135$ koronára van igénye. Összesen kap tehát:

nyugdíj czimén —————	1000 K-t.
nevelési járulékok czimén —————	360 „
illetékek különbséget czimén —————	90 „
Összesen —————	1450 K-t.

Ha ellenben a férj nyugállományban hal el, az özevgyi és az árva ellátási illetményei nem haladhatják meg a férj nyugilletményeit (73. §.); a jelen esetben kap ————— 948 K-t s így a különbség ————— 502 K.

A 15. §. a) pontja kimondja, hogy két szolgálat közé eső, de tényleges szolgálatban nem töltött idő, ha az 30 napot meg nem halad, megszakítást nem képez. A törvény ezen intézkedésének nem ismeréséből nem származik ugyan joghátrány, mert az ilyen szolgálati idő hivatalból beszámítandó, azonban sokan vannak, kiknek 30 napon felüli megszakításuk van. Ezeknek azután nagy szükségük megtudni, miként járjanak el, hogy ez a szolgálati idejük szintén beszámíthatassék. Ezt megmondja a jegyzet.

Sok csendőrnök kedvezményt jelent. Gyakori volt az az eset, hogy 8—10 napi megszakítás miatt a katonai (honvédségi) szolgálati idő csak legfelsőbb kegyelem, alapján volt beszámítható, még abban az esetben is ha a megszakítás az illető önhibáján kívül állott is be. Ezentúl csak akkor van szükség királyi kegyelemre, ha a megszakítás a 30 napot meghaladja. Kérvenyminta gyanánt a 4. sz. melléklet szolgál.

A vonatkozó kérvényt csak a nyugdíjazás alkalmával (felülvizsgálat után) lehet benyújtani. (A minisztertanácsnak 1875. évi július hó 13-án hozott 2460/eln. sz. és a közigazgatási bíróságnak 1898. évi 121. sz. elvi jelentőségű határozata.)

A tényleges katonai szolgálatból polgári államszolgálatba közvetlenül átéltek egyéneknél a katonai szolgálati idő a katonai ellátásról szóló 1875. LI. t.-cz. értelmében számbaveendő: „... a szabadságon töltött idő be nem számítható ugyan, de megszakításnak sem tekintendő. A sorozástól a bevonulásig eltöltött idő be nem számítható.” (Közigazgatási bíróság 1906. évi 616. sz. ítélete.)

Pl. Egy csendőr 2 évi, 10 havi és 5 napi tényleges katonai szolgálati idő után szabadságoltatik. Bizonyos idő múlva újból jelentkezik, a csapatnál ténylegesített magát, honnan másfél évi szolgálat után közvetlenül átlép a csendőrséghez. Ebben az esetben úgy az utóbbi,

mint előző katonai szolgálati ideje beszámítandó, sőt, ha a két tényleges katonai szolgálat közé fegyvergyakorlat esnék, az is számít.

Az 1885: XI. t.-cz. életbeléptetése előtt (1885 máj. 13.) a csendőrséghez álltépített csendőrök katonai szolgálati ideje, tekintet nélkül arra, hogy közvetlenül, vagy megszakítással lépték át, *beszámítandó*, még pedig az akkor érvényben állott 1866. évi nyugdíjszabályzat, illetőleg az 1875: LI. t.-cz. 8. §-a alapján.

A 27. §. az ellátási illetmények mikénti folyósítását szabja meg. Ha valaki az ezen §-hoz fűzött jegyzetet figyelmesen átolvassa, fel fog tűnni neki az, hogy pl. egy járás- vagy törzsrörmester egyszerre kétféle lakbérilletéket élvezhet.

A lakbérnyugdíjnak előzetes negyedévi részletekben való utalványozásával a törvény a nyugdíjas anyagi helyzetén óhajt könnyíteni azzal, hogy a lakbér okozta gondokat csökkenti, egyes esetekben teljesen megszűnteti. A lakbérnyugdíj tekintet nélkül a nyugdíjazás napjára, mindig az ezt követő naptári évnegyed 1-ső napjától kezdődőleg lesz utalványozva, a mennyiben pedig a nyugdíjazás január, április, július és október hó 1-re esik, akkor ezeken a napokon.

A rangosztályba nem sorolt csendőr havidíjasoknak az III. szab. 5. §. 8. pontja értelmében fogvatékba vételük napjától számított három hónapra illetékes a természetbeni lakás, vagy a lakbérváltás. Ez a körülmény a lakbérnyugdíj utalványozására befolyással nincs, a mennyiben a belügyminiszter az 1913. évi március hó 14-én kelt 31,150/V-b. sz. rendeletével az 1913. évi, április hó 1-ével időlegesen nyugdíjazott J. A. járásörrmester részére ugyanezen naptól kezdődőleg utalványozta a lakbérnyugdíjat is. Hasonlóképpen történt a lakbérnyugdíj utalványozása S. J. járásörrmester ellátásának újbóli megállapításánál (1913. III. 1. 22,668/V-b. sz.)

BÜNYGYI TÁRCZA

Uj-Caledonia, a száműzöttek szigete.

(A Hans Gross-féle Archiv nyomán.) (Folytatás.)

Ezek a gazemberek egy nagy, nyitott szalmakunyhóban voltak elhelyezve, melyben az éjszakákat teljesen szabadon töltötték.

Egy másik, hasonlóan épített kunyhóban két őr lakott, a kik a társaságra vigyáztak.

Az őrök voltak oly óvatossak, hogy vaságy-állandókat eloltattak a faltól, nehogy kívülről valaki leszurja vagy megfojtja őket.

Reggelként az egyik őr az egészséges fegyverekkel elhagyta a táborn, hogy az előző napon abbahagyott munkát ismét folytattassa, míg a másik otthon maradt, hogy a betegekre és a szimulánsokra — kik a hetenként egyszer érkező katonasortost vártak — vigyázzon.

Egy éjszaka négy fegyver elszökött és a bozótnak elrejtőzött.

Rövidesen a szökés után Saverey felügyelő észrevette a bajt, lovát fölnyergelte és a szökevények után sietett. A milyen gyorsan csak lehetett, hegynek föl, hegynek le előre botorkált a sötéttségben, keresztül a végtelen, tükös sivatagon. Egy órányira a tábornól megtalálta a szökevények nyomait. Leszáll, lovát a kantárijánál óvatosan vezeti s nemskóra hangokat hall. Ott voltak a fegyverek és épen azon tanakodtak, hogy milyen irányban induljanak.

Saverey hirtelen elébük lép és megadásra szólítja fel őket.

Úgy-e Saverey kényes helyzetben volt? Távol minden emberi segítségtől, hajnali két órakor az uj-caledoniai bozót közepén négy szökött fegyvercezel szembe szállni, nem olyan egyszerű dolog!

Szerencsére ő volt a támadó, ha őt támadták volna meg, utolsó órája itt volna!

Saverey tehát megadásra szólította fel a szökevényeket és megparancsolta nekik, hogy induljanak előtte.

Ezek azonban nem engedelmeskedtek. Savereynek bizonyára jogában állott volna a fegyverét használni. Ezt azonban kritikus helyzetének dacára nem tette, hanem felosztást lökés fegyverrel még kétszer megismételte s midőn a harmadzsori felosztásnál tüzelni akart, a banditák megadták magukat.

Saverey hazaterelte a fegyvereket — mialatt több mint hat kilométernyi utat kellett megtenniük, — hazaérve megbilincselte őket s azután nyugodtan lefeküdt, míg társa az egész eseményről nem vett észre semmit.

Nem minden szökési kísérlet végződik ilyen szerencsésen — jegyezte meg a csendőrségi parancsnok, — ezekben a táborokban gyalogzatos orvgyilkosságok is előfordultak már. Ennek a bozótölgységnek — melyen most keresztülvagolunk — minden zuga büntetkekről és verőről tudna regélni.

Emlékezzek vissza Automarchi felügyelőre, a kit a fegyverek álmában megfojtottak! — kiáltott hátra a hivatalnok, ki kissé előre lovagolt.

Igen, a szegény ördög. És Collinnak sem volt jobb sorsa.

Gerbe is fegyverektől pusztult el.

Gaillémille felügyelőt, feleségét és gyermekeit orozva leszúrták!

Oh! Hímet lehetne még itt említeni! Ezek a fegyverbestiák úgy szúrták le őket, mint a kutyákat!

Hallgatva lovagoltak tovább, ki-ki a saját gondolataival volt elfoglalva, melyek bizonyára nem voltak valami derisek.

Ismeri az Olivieri-féle esetet? — kérdezte rövid hallgatás után a parancsnok.

Nem.

Az újságok annakidején bőven szellőztették.

Nem olvastam róla semmit. Mesélje el körem, hogyan történt az eset?

Egy bányához 50 fegyver lett beosztva, kiknek a felügyeletével Olivieri és Villenet őrök bízták meg.

Midőn Olivieri egy napon kunyhójába akart menni, észrevette, hogy az élelmiszerek szállítására rendelt ló nincs a szokott helyen megkötve. Rövid keresés után megtalálta az állatot, nem messze kunyhójától lecsövekezve. A kötőfék valaki egy éles szerszámmal keresztülvágta; valami gazemberség látszott készülni.

Olivieri visszament kunyhójához új kötőfékért. Midőn az alacsony ajtón meghajolva belépett, erős ütést kapott

Valódi tajtékipipák, szipkák

valamint az összes dohányzó-eszközök legjobb minőségben és legolcsóbban kaphatók

SCHWARTZ FÜLÖP UTÓDÁNÁL,

Szegeden, Károly-utca 6. — Alapítva 1860-ban.

Csendőrség részére előnyös részleltetési kedvezmény! Kíváncsiak képez árjegyzékkel valamint örsöknök választékkal szolgál.

vállára s abban a pillanatban, melyben fejét fölemelte, még egy ütés érte s most látta, hogy egy felfegyverkezett fegyenczer van dolga. Szerencsére az ütések nem voltak annyira súlyosak, hogy földre terítették volna. Már harmincszor készült a fegyenc az örhöz sujtaní, midőn az támadójára vetette magát és kicsavarta a fejszét kezéből. A fegyenc erre lerohant a hegyoldalra és eltűnt Olivieri szemei elől. Időközben a másik őr is a táborba érkezett. Látna megsebesült társát és a tovarohanó fegyencet, azonnal tisztában volt a helyzettel. Felkapta Olivieri puskját és a szökevény után lőtt. A tüzelés azonban hiába való volt, mert a fák fölfogták a lövést.

Villenet azért jött társához, hogy újságolja, miszerint három fegyenc megszökött. Az egyik ugyanaz volt, ki épen az előbb támadta volt meg Olivieri.

A szökecskék mindig tömegesebbek lettek, úgy hogy néhány nap múlva az 50 fegyencből már csak 25 maradt meg, a többi eltűnt.

Miután a szökevények elérték már a távoli hegyeket, a hatóság a bennszülöttek segítségével rendes hajtóvadászatot rendezett elfogásukra. Ezen a vadászaton egy fegyenc agyonlővetett, a többi összefogdoszták. A vizsgálónál kiderült, hogy az öröket meg akarták gyilkolni, a tábor kirabolni és azután a hegyekre menekülni.

Este 9 óra felé a társaság egy meredek gyaloguton fölfelé, egy úgynevezett mozgó fegyencztáborhoz érkezett. A tábor — könnyebb felügyelet czéljából — egy kopár domb tetején volt elhelyezve. A dombról remek kilátás nyílt, mint ennek a paradicsomi szigetnek minden helyéről. A tropikus égőv holdja selymes fátó-lába burkolta a köröskörül elterülő erdős hegyláncot, mely mögött a végtelen óceán vize csillogott. Ebben a táborban mintegy 60 fegyenc tartózkodott.

— Azért hoztam önt ide, — mondotta a hivatalnok, — hogy megmutassam azt, a mi ezen a világon a legaljasabb: a fegyencnek hálólhelyiségét!

— Hol lehet belépni?

— Csak lassan uram! Egy fegyencztáborba nem lép-het be éjjel senki!

— Senki? És az örök?

— Azok legkevésbé. Látja azt az őrt, ki a kunyhó körül cirkál? Ez azért van ott, hogy szökecskék esetén löjje. Ha a kunyhóba merészkedne lépni, nem igen kerülne ki élve. Azonnal guszba kötnék és megölnék! A felügyelőség pedig sohasem tudná meg, hogy kik voltak a tettesek, mert egy tábornak a lakói nem árul-ják el egymast. Vagy le kellene mondani a bírói vizs-gálatról, vagy pedig mindnyájukat halálra kellene ítélni. Ez pedig mégsem vihető keresztül.

— Így tehát semmit sem fogok látni?

— Nem. De hallhat egyet-mást. Tegye csak fület a kunyhó falához és hallgasson.

— Ezek az urak tehát nem alusznak még?

— Nem. Még beszélgetnek.

Azokat a beszélgetéseket nem lehet leírni, két szóval azonban jellemezhetők:

Allatiasság és kéjelgés!

Időközönként egy agg, halk férfihang hallatszott, mely a legkihívottlebb aljasságokat hangoztatta. Igaza volt annak, a ki egyszer azt mondta, nincs az az angyal, a ki szeplőtelenül kikerülne ebből a társaságból.

A kik egy ilyen fegyencztársaságot egyszer láttak,

el vannak szörnyűködve attól a romlottságtól, a mely ilyen sok züllött elem együttlétéből származik. Egyesek bizonyára javulhatnának, ha el lennének különítve, de így együttesen csak egymást rongják. Volt közöttük olyan szerencsétlen is, ki csak pillanatnyi felhevülésben vétkezett és tettét őszintén megbánta. Egyszer a fegyencztársaságban elmerülve, elvesztették azonban saját én-jüket, teljesen elzüllettek, ha ugyan bánatukban és utá-lattól el nem pusztultak.

Jaj annak a szegény embernek, a ki — 20—30 nyo-morult között — nem akar velük tartani, a ki ragaszkodik ahhoz, hogy néhány becületlen érzést megtartson, vagy ha többet akar dolgozni, mint a többi. Elárastják szidalmakkal, gyalázatos tréfákkal, kimondhatatlanul megkínózzák, ellopják vagy elszakítják ruházatát, eldug-ják vagy elrontják szerszámát, melyért ő felőlő és szeme előtt a legbotrányosabb érdeklenségeket követik el a nélkül, hogy az örök valamit is észrevennének.

Ha panaszt emel, életével játszik és nincs a világon az a vizsgálóbizottság, a mely gyilkosait kideríthetné.

A romlottaknak az összetartása a fegyencgyarmatok-ban csak úgy érhető el, hogy az erősebbek a gyengé-beket vasfegyverrel alatt tartják. Ezeknek az erősebbek-nek, a parancsolóknak nem az a céljuk, hogy a fog-ságból elszakítsák, hanem az, hogy ott jobban éljenek, verszomjas vagy aljas ösztöneiket kielégítsék. Az örök-nek nem olyan veszedelmese, mint a nálunknál félen-kebb vagy kevésbé ravasz rabtársaiknak. Itt is, mint mindenhol, az erősebb az erdőrebb az úr, a gyengébb pedig meghódol.

A munkaviszonyok szerint a táborok munkáit több-ször kicserélik egymással. Ilyenkor azután sokszor véres összeütközésekre is kerül a sor. Az újonnan érkezett hatalmaskodó természetűek a régiek helyébe akarnak lépni, emezek pedig védik a már egyszer kivitt föl-nyes helyzetüket. Mindkét oldalról készülnek a harcra, mindenki úgy fegyverkezik a hogyan tud.

Durongok, kövek, kések stb. helyzetnek késznelték. Ha a szertár rendben van, megkezdődik a csata. Az összeütközésnek hamar vége szokott lenni. Legalább egy halott és néhány nyomorék marad a helyszínen, kik azután büntetésüknek hátralevő részét, sokszor egész életüket, a kórházakban töltik.

Az életben maradtak közül a legerősebbek, azok, kik a legdurvább és legalattomosabb ütésekért oszto-goták, ünnepélyesen elismertnek mint a tábor urai.

Az alattvalók hűségi esküjét egy üveg pálinka mellett erősítik meg.

Ismét megkezdődik a régi élet, t. i. a gyengébbeknek a kizsárolása és az addig tart, míg kivülről egy új banda jön és a versengés a hatalomért ismétlődik.

Az erősebbeknek a gyengébbek felett való kegyetlen zsarnokskodása mellett, a fegyenczeknek együttlété még egyeb hátrányokkal is jár.

A férfiszerelem, ez az utálatos mód, a mely a letar-tóztatási intézetekben bihetetlen módon el van terjedve, Új-Caledoniában is, mint mindenütt, a hol a vallás esz-ménye nem jön az önmegtartóztatás segítségére, első helyen áll.

A míg azonban a mi börtöneink aránylag szűk hely-lyek, melyekben a szoros felügyelet ezt a bűnt a mi-nimurra redukálhatja, addig a fegyencgyarmatok a legkedvezőbb talajt teremteték számára.

LEGOLCSÓBB ÉS LEGJOBB BESZERZÉSI FORRÁS.

Varrógép, kerékpár, gramofon és lemezek kedvező részletre Havonta új felvételek. Mindenféle alkatrészek kaphatók. Nagy javítóműhely. — Zománczó és nikkelező intézet. — Árjegyzék ingyen.

KELEMEN ÉS TÁRSA, SZEGED.

Az éjféli nap a loföldi szigetekenél.

ajánlatos a szájnak konyakkal vagy eczettel való kiöblítése is, a mely ugyanilyen célt szolgál.

E beteges félélemben igen nagy szerepe van az öröklékenységeknek is. A beteg szülők gyermekei rendszerint nervózusak, minék folytán magukba képzik, úgy szólván magukba kényszerítik szüleié báját. A betegségek átöröklésének távolról sincs oly súlyos szerepe, a minőnek azt sokan képzik; de súlyossá teszik azt a félélemmel telt beképződések. Az öröklékenység magával a természettel és annak törvényeivel ellenkezik. Hiszen a biológia legelméletibb princípiuma az, hogy szaporodás csak a változás és erősödés céljából van. Az utódok mindig erősebbek az apánál az állatvilágban, különösen az alacsonyabbrendűeknél, a hol félélelmről már szó sem lehet. Mennél tökéletesebb agyveleji egy állat, annál jobban vesztit érvényéből ez a törvény, mert a magasabbrendű állatok, különösen az ember fejlettebb agystruktúrájánál fogva képződik és a képződésével lerontja a természet azon jótékonyágát, hogy mindenkit erősebbé és egészségesebbé akar tenni a szüleinél. Ez is részleges oka annak, hogy a magasabbrendű félni és talán gondolkodni is tudó állatok elpusztulnak, míg a legalacsonyabb rendű mikrobák terjednek, virulensebbek lesznek — pusztítanak.

Ennek az abnormis, de mégis tényleges öröklékenységeknek igen érdekes tünetjei vannak. Az anya hajlamait rendszerint a fiú öröklí, míg az apát a leány. Sok érdekes adat igazolja ezt a történelemből is. Ugyancsak sok érdekes történelmi följegyzés szól az oldalági öröklékenység mellett is, a gyermek tudniillik a szülők testvéreinek a hajlamait is átöröklöhetik. Ezek az öröklékenységi változatok nagyon természetesen a szellemi és testi tulajdonságokon kívül a betegségekre is vonatkozik. Ebből a szempontból igen fontos segítséget jelentenek a népszerű előadások, a melyek meggyőzőhöznek a nagyközönséget afelől, hogy öröklékenység volta képen nem is létezik, csak a gyenge idegzetű emberek fantáziája tette a betegség öröklőhetőségének teóriáját oly sajnálatos jelentőségűvé, a minő az tényleg.

Természetesen ezen úton nem küszöbölhető ki a betegséget okozó bacillusok, mert az embereknek csak minimális perczenje hal meg végleggyengülésben, a legtöbbjét valamilyen betegség pusztítja el. De hogy ez a perczeny oly kicsiny, annak az emberek maguk az okai. Egészséges életmód után sokkal többben érgetnek el azt a mindenki által óhajtott kívánságot, hogy végleggyengülésben haljon meg valaha.

KÉPEINKHEZ.

Az éjféli nap a lofodi szigeteknél.

A sarkvidék híres és sok tekintetben páratlan természeti tüneményei közt a legnevezetesebbek közé tartozik az úgynevezett éjféli nap, vagy az a sajátos tünemény, hogy a nap hónapokon át sohasem távozik el az égboltozatról, úgy, hogy éjféltkor is kényelmesen lehet napfénytől olvasni, sőt sugarainak melege oly erős, hogy néha még késő éjjel is kénytelenek az emberek ellene napernyőt védekezni. Ha pedig el is távozik, illetve le is megy a nap, ez is csak pár percze történik s oly csekély távolságra, hogy sötétséget sohasem hagy maga után.

E sajátos természeti tünemény a sarkvidék különböző részein eltérőleg mutatkozik. Ott körülbelül, a hol

a sarkkör vonala megy át, a nap rendszeren egy pár héten át csak 10 perczezel éjfélelőtt süllyed a láthatár alá, tópa világosságot hagyva maga után, mintha felhő takarta volna el; tíz perczezel éjféltűtán azonban, csaknem azon a pótón, a hol lement, már felkelt a nap, s a kellemetlen, éles fúgós szellő, a mely lementekor jelentkezett, mindjárt megszűnik.

A naplemente és napfeljötté között, habár alig 10—15 percze telik is el, mégis van különbség. Naplementkor az égboltban halványrozásasínen át kékbe olvadó sáfrán-sárga szín jelzi az esthajnal, míg napfeljöttékor a sárgaszín narancsszínűvé változik át, a sáfrányszín pedig a halvány rozásaszínből a mi hajnali pirunkhoz hasonló színbe átmenve jelzi a reggeli hajnal.

Pár napi járó-földre észak felé már egyáltalában nem megy le a nap, hanem a láthatár szélén néhány percze — láthatólag — megáll, majd mindjárt felemelkedik és kelet felé halad. Nyár közepén azonban teljesen eltűnik s hetekig nem is látható, mely idő alatt az északi fény ad helyette derengő világosságot.

A jelen számunkban közölt kép a Norvégia partjai mellett, úgynevezett lofodi szigetszoportnál látható eme természeti tünemény jól sikerült felvétele.

HIREK.

A felügyelőség első igazságügyi előadójának nyugalomba vonulása. O császári és apostoli királyi Felügyelő folyó éjle december hó 12-én Bécsben kért legfelsőbb elhatározással dr. nagymagányi Molnár Gábor ezredes-hadbírónak, a saját kérelmére megejtett felülvizsgálat eredménye alapján, mint rokkant, mindennemű népfelkeltési szolgálatra is, alkalmatlannak nyugállományba helyezését legkegyelmesebben elrendelni és ez alkalomból részére a cs. és kir. tábornok-hadbírói címet és jelleg, valamint a 3. osztályú vaskorona-rendet, mindkettőt díjmentesen legkegyelmesebben adományozni méltóztatott. A nyugalomba vonult ezredes, illetve tábornok-hadbíró, a magyar szent korona országaihoz tartozó csendőrség felügyelőjének első igazságügyi előadója volt, kinek ily minőségben való működésével, a többek között, a csendőrségi egyének feletti bírói felsőbbjégi jog felsőbb fokán való gyakorlásának, m. kir. honvédség főparancsnoka részéről a magyar szent korona országaihoz tartozó csendőrség felügyelőjére történt átruházása is össze esik. Nevezett az intézmény igazságügyi szolgálatában uttór munkát végzett s ezért neve az intézmény történelmében is örökbecsű maradt.

Az országos csendőrkiskola első halottja. Bandár Dávid I. számú csendőrkiskola-beli csendő, az országos csendőrkiskola hallgatója, december 15-én, reggel 7 órakor, Nagyváradon, szolgálati fegyverével agyonlőtte magát. Az életét önmagától szerelmi bánatában eldobott csendőrk hűlt tetemet, a nagyváradi csapatkórházhoz baltársi részvétellel, december 17-én helyezték az ottani temetőben örök nyugalomra. Nyugodjék békében!

KÜLÖNFÉLÉK

A borralvól új elnevezése. Kétségtelen, hogy az illetékesek véleménye az, hogy a rendes megszokott borralvónak legmegfelelőbb helyettese volna a duplára főlemelt borralvó, de most nem arról lesz szó, hanem arról, hogy az alkoholelles egyesületek országos ligája

pályázatot hirdetett olyan alkalmas szóra, a mely a mindennapi életben a borszagú, tehát alkoholos *borra-
valót* helyettesítse. A pályázat, a mely most járt le s a melynek eredményét később hirdetik ki, a következő 284 szót küldötték be: Adom, Adócska, Adóka, Ajándék, Ajándékpénz, Antiravaló, Aprópénz, Apróságokra, Arravaló, Asztalidj, Arföltti, Árontúli, Baksis, Bankófia, Barátfillér, Batka, Becsér, Bérkókozó, Bérjavító, Bérmag, Bérpótlék, Bérpótló, Bérzsázalék, Bizóka, Biztató, Bonitás, Bravur, Búcsúfillér, Búcsúpénz, Buzdítás, Buzdító, Buzdító fillérek, Buzgató, Czizpóraló, Csallarium, Csekélység, Cseping, Csilleng, Csöppénz, Csörgőcske, Derúpénz, Díjkozó, Díjpótlék, Díjtöbblet, Díjtöbbsz, Dugi, Egészségrevaló, Egyenítő, Elismerés fillérje, Elismerőpénz, Elköltethető, Előzékenységgé, Eltennivaló, Emlékek-való, Erzsénybevaló, Eltrevaló, Elvivaló, Erdemdi, Erdemfillérek, Erdempénz, Értépenz, Falatozó, Falatpénz, Falatravaló, Fáradozásért, Fárado, Fáradságdi, Fáradsági díj, Fáradságpénz, Fáradságért, Fejépenz, Feldíj, Felülge, Pelüli, Földvidtő, Föntartás-
való, Fispénz, Figyelemdíj, Figyelet, Fika, Fillerfia, Filler előzékenységgé, Filler figyelmességgé, Fillerke, Fillerzáporító, Filler udvariassággá, Fogravaló, Fogasztási jutalék, Fölös, Fölőleg, Fröccsfillér, Futókamat, Fűrőrevaló, Gyorskamat, Gyűjtésrevaló, Gyümölcsre, Háladij, Hálárravaló, Hányad, Háztartási fillérek, Hidpénz, Hidvám, Hozzávaló, Igénydíj, Illempénz, Illeték, Illetmény, Javítás, Járdíj, Jóravaló, Jóravaló, Jótétfillér, Józanágdi, Jutalék-*való*, Jutalom, Jutalom-bér, Jutalomdíj, Jutalmi szold, Jutalomravaló, Kabin, Kalács pénz, Kávérravaló, Kedvtelésre, Kedveskedő fillérek, Kegypénz, Kegysáp, Keférravaló, Kenyérrevaló, Keresselen, Kéretlen-várt, Készségbér, Készséggé, Kézi pénz, Kézpénz, Kisbér, Kisdíj, Kisjutalom, Kispenz, Kiszolgálásdíj, Kiszolgálási díja, Kítüntető fillér, Kopatoló, Kóstoló fillér, Koltópénz, Kötésfedezet, Közsőnet-fillér, Közsőnetpénz, Közsőnom, Krajczárka, Különdíj, Különke, Külön pénz, Lesipénz, Lóg, Londíj, Marki, Marokháj, Marokkenő, Marokpénz, Maroktapasz, Malnapénz, Megelégedés fillérje, Megemlékezés, Megszólítás, Megszólított díj, Mellékdíj, Mellekés, Mellékjárulék, Mellékereset, Mellékpénz, Mellénypénz, Migon-díj, Mindenrevaló, Mozira, Möring, Morzsalek, Munkadíjpótlék, Munkaszálalék, Nemzeszrevaló, Nesze, Neszeszre, Nyomaték, Nyugalomrassgító, Nyugdíj-*való*, Ónadozás, Örömpénz, Ósztornrevaló, Parlapénz, patkópénz, Pengóbácsi, Perselybevaló, Persely-Pénz, Pénzalja, Pénzecske, Pénzfalat, Pénzfia, Pénzmag, Pétérpénz, Piczurka, Pincézfillér, Pincérkamat, Pincézöröm, Pincézérgény, Poltura, Póthér, Pótdíj, Pótköltség, Pótlás, Pótlék, Pótléknak, Pótló, Pótlép, Ráadás, Ráadás, Ráadó, Ráber, Ráda, Rádás, Rádij, Részleg, Sallang, Serkentő, Serkentőrevaló, Sportravaló, Szalvétapénz, Szappanravaló, Számlálatlan, Szerencsepénz, Szeretet fillérje, Szivarravaló, Szives adomány, Szives ajándék, Szivesérgdíj, Szivesérgpénz, Szokásdíj, Szolgáltatási, Szolgáltatás, Szorgalomfillér, Szőlőrevaló, Takaréék, Takarékaló, Talpalló, Talpravaló, Talczapénz, Tányérgény, Táppénz, Teddelpénz, Tejrevaló, Tenyérkenő, Tessék, Tip, Tiszteletdíj, Toldalek, Tökénekvaló, Többlet, Tuli, Tulpénz, Újságravaló, Uriadó, Ürpénz, Úrravaló, Ügységdíj, Valamire, Vasárnapi, Váltópénz, Vendégpénz, Vendégpótlék, Vigadó, Vizizompénz, Zamat, Zsebbevaló, Zsebdíj, Zsebpénz, Zsebrevaló, Zsebvám, Zsoldravaló.

Az örültek zenei képessége. Az örültek zenei képességeiről a következőket írja egy olasz újságíró: «Milánó-

ban az örültek házának közelében laktam és igen csudálkoztam azon, hogy szinte közvetlenül a panaszos üvöltésekre, vidám zenének hangjait hallottam. Nem sokkal később kinyílt az intézet kapuja és az örültek egyenruhában vonultak ki, mindegyiknek kezében hangszer. Később megtudtam, hogy az intézet tizenkilenc betegre zenekart alapított és hogy a többi beteg igen örvend a zenének. Az örültek nagyon figyelnek minden hangra és Verdi zenéje különösen csillapítón hat rájuk. A játékosok zenés közben se hagyják el kedvenc gesztusait, miket örüllésükben szoktak meg. Az egyik számonyalon áll, másik fellátást levegőbe emeli, van olyan, a ki földre veti magát és olyan, ki hangszerét az égre emeli. Játék közben megvidámodik az arcuk. Egy orvos és két zenész kivételével a zenekar többi tagja kézműves volt. A főtás szabó, a kürtös szakács, az oboás asztalos, a pozaunos suszter stb. A zenekart a két megörült zenész szervezte. Az egyik igen tehetséges komponista és naphosszat fűjdalmas melódiaikon dolgozik. Az örültek karmesterre épessz ember, a ki azt mondja, hogy a zenekarban igen könnyű rendet tartani.

Hogyan látnak az állatok. Egy angol tudós névszerint G. Lindsay Johnson 183 különböző emlőslállat szemének alapos vizsgálatával hét éven át állandóan foglalkozott. Míg a szemek belsőjét mesterséges fényásvilágította meg, addig közvetlen az állat szeméhez illesztve a szemtükört használta. Mintán az összes megvizsgált állatok emlős állatok voltak, könnyen feltételezhető, hogy az állatok szeme nagyon sokban hasonlít az ember szeméhez, pedig a tudós lényeges különbséget talált. Rendkívül érdekes az a tény, hogy a míg némely állatoknál fejlődésükkel együtt a szemek is kifejlődtek, addig valamelyes degeneráció következtében egyes állatok fejlődésük közben teljesen elvesztik látóképességüket. Az automobilkultusz bebizonyítása szerint, az emberi szemből sok olyan szerv hiányzik, a mely az állatok szemében megvan és ezen alkatrészt megvédi a por és piszoktól a szemet. A madarak látószervében is megvan ez a védőszerv és épen ez okozza, hogy a madarak repülés közben bármily gyorsan is repülnek, nem zavarja meg látóképességüket semmiféle piszok. A madaraknak, a melyek gyorsabban repülnek, mint egy automobil, szemükön egy finom hártva van, a mely automatikusan leessukódik, mialtán a szemet minden betóduló piszoktól megvédi és megtisztítja.

Fejedelmi kézszerítések. Még mindenki emlékeztetik rá, hogy az amerikai lapok és ezek nyomán az európaiak is mennyit írtak annak idején azokról a kézszerítésekéről, melyeket Teddy Roosevelt a nagy korthadjárt idejében, tehát a mikor dicsősége tetőpontján állt, a választópolgárok százezreitől kapott. A lapok akkor egyértelműleg konstatálták, hogy az a férfi, a ki ezt kiállotta, legény a talpán. Október 18-án a lipseai népcsa-emlék leleplezése alkalmával Thieme titkos tanácsos, az emlékmű megteremtője azonban szintén kapott egy sereg kézszerítést, mely egyrészt a maga izmos súlyával, másrészt ama személyiségek súlyával, a kik adták, kivált a szokásos kézszerítések tömegéből. Thieme tanácsos most eldicsekedhetik azzal, hogy egyetlen napon kezet fogott az összes német szövetségi fejedelmekkel, s azonfelül ezek teljes kíséretével. Hogy pedig ez urak némelyikének igen súlyos a «kezejárása», azt Thieme meg másnap is érezte, a mennyiben keze akkor még annyira dagadt volt, hogy alig tudott vele írni. Sőt a körömök táján az izmos kézszerítések következtében egyik-másik ujjja fel is fakadt. Igen erős kézszerítése van

tudvalevőleg Vilmos császárnak. A környezetből Bethmann Hollweg birodalmi kancellár az, a kinek közszorítása Thieme szerint olyan, hogy nem egyhamar lehet elfelejteni.

A hajkereskedés. Khina egyik legjelentősebb kiviteli cikke volt az elmúlt esztendőben az emberi haj. Olyan dús hajaratást nem látott világ, a minő az 1912. évben Khinában volt. A ki nem skart önként elválni őseinek czifra fejdíszétől, annak egyszerűen levágták a czipfját. Különösen a városokban szedtek össze ilyképen igen nagy hajtömegeket, a mit szépen összecsomagolva, azinek minőség és hosszúság szerint szortírozva szállították ki külföldre. Vidéken még nem sikerült a czipfot kiirtani, mert az emberek ott maradi-bbák s jobban ragaszkodnak a hagyományokhoz. Azért a kivitel így is oly nagy lett, hogy a londoni, new-yorki és a párisi hajpiaczokon óriási mértékben le-szorította az árakat.

Szerkesztői üzenetek.

A szerkesztőség a szolgálattal kapcsolatos kérdésekre és névtelen levelekre nem válaszol, kézirátot vissza nem ad, levélben pedig csak igen kivételes oly esetekben válaszol, ha a válasz — kényességenél fogva — nyilvánosan meg nem adható. Kérjük ennél-fogva olvasóinkat, hogy leveleikkel belyeget ne küld-jenek.

M. J. I. A csapatbeli szolgálati idő is számít.

428. Egyelőre csak nőtlen légénység jöhet számításba.

Brád G. Gy. Pálfi István esendőrmester Szekesfehérvár.

B. L. Dehogy lehet.

K. I. A hatóság dolga.

Leszerelő esendő. 1. és 3. A pótcsárnyparancsnokság in-tézkedéseitől függ. 2. Igen.

S. I. 18. A betegségtől függ.

Vitaközpont. 1. Szolgálati idejét beszámítják. 2. Szolga-i állása. 3. Igen.

S. Gy. esendő. 1848. A esendőrségre vonatkozólag kü-lön történik intézkedés.

H. I. 1. Igen. 2. Csak ha egyes pályázatoknál kifejezetten ki-van mondva.

HIVATALOS RÉSZ.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Áthelyezettek:

1913 december hó 16-ával:

Wuffka Ernő zászlós, IV. számú esendőrkörület álló-mányából, a III. számú esendőrkörület állományába.

1914 január hó 1-ével:

Hazai Elemér, III. számú esendőrkörületbeli hadnagy, kiskunfelegyházai szakaszparancsnok, ugyanazon esendőrkörületnél mint a 2. szakasz parancsnoka: Budapestre;

Huszar Ágoston, V. számú esendőrkörületbeli hadnagy, turóczenstárnói szakaszparancsnok, hasonló minőségben, a III. számú esendőrkörülethez: Kiskunfelegyhá-zára; és

Paksi-Kiss Tibor, VIII. számú esendőrkörületbeli zászlós, ideiglenes szakaszparancsnoki minőségben, az V. számú esendőrkörülethez: Turóczenstárnóba.

1913 december hó 15-ével:

Kovács Kornél, m. kir. VII. számú esendőrkörületbeli járásmester, gyergyótölgyesi járásparancsnok, hasonló minőségben, a m. kir. III. számú esendőrkörülethez: Gödöllőre.

Kinevezetett:

1913 december hó 1-ével:

esendő járásmesterré:

Sebestyén Sándor ormester (I. rangszám) a IV. számú esendőrkörület állományában.

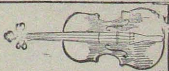
Ideiglenes nyugalományba helyezettettek:

1913 december hó 1-ével:

Zöld Aladár, VII. számú esendőrkörületbeli zászlós, a megejtett felülvizsgálat alapján, mint »rokkant, nép-fölkelési szolgálatra fegyver nélkül alkalmas«.

Villamos és gőzerőre berendezett gyar-tólról nem képes olyan finom és jó hang-zelek részére, mint **REMENYI MIHÁLY**, a Lindovika Akadémia hízi hangszerezője. Azért ne vásároljon semmiféle hangszert, legyen az legedű, garfánka, ezimbalom, harmonium, harmonika, fa-, rézfúvó-hangszer, har, s. h. s. **Remenyi** legnagyobb kép-ségű zsebk. át nem olvasza, mely ingyen és bérmentve küldeti. Budapestről, Király-u. 58. Ahol költségvetés díjazás. Kivétel a világ minden részébe nyitva és kivezetve. Az összes hang-szerek javítása szakzerűen és olcsón. — Minden hangszertől külön-külön díjgyékék kerend.

Magyar Köztisztviselők és Állami Alkalmazottak Takarékpénztára

Köztisztviselői kölcsönök törlesztése.

Előlegek értékpapírokra.

Családi házak és telepek létesítése.

részvénytársaság

Budapest, VII., Rákóczi-ut 76. sz.

— Telefon 153—44. szám. —

Alaptőke 1.000.000 korona.

Kölcsönök lakbérletlítés ellenében.

Külföldi pénznekem vé-tése és eladása.

Sorsjegyeknek részlete és készpénzre való eladása.

Előadandók betéteket takarékpénztári könyveikére. 1. Oly takarékbetétet után, melyeket hat hónap felmondási idő lekötele mellett helyeznek el intézkedéskor, 6% (hat) betéti kamattal fizetünk. A tőkeamatadó levonásával. 2. Oly takarékbetét után, melyet a betét az 1. pontban jelzett — (módosított) időt ki nem köti, 5½% (öt és fél) betéti kamattal fizetünk. (A tőkeamatadó levonásával.)

Előleglet nyújtunk értékpapírokra, sorsjegyekre, vidék: etc. zetek részére. Személyi kölcsönöket folyósítunk kezesség nélküli vagy el-zálogos biztosíték ellenében, bizonyos kamattal, melyet Utalványok, intézkedések és cheques beszedését ena. lla. ju-igen mérsékelt költségek felszámításával. Vesszünk és a adunk értékpapírokat, idegen pénzeket.

Választott lakhely: Bágyon (Torda-Aranyos m.).
Györfy András I. számú csendőrkörületbeli járásmester, a megjelölt felülvizsgálat alapján, mint "rokkant, mindenmü népfelkelési szolgálatra is alkalmatlan".
Választott lakhely: Székelykeresztúr.

Okirattal megdicsértettek:

A m. kir. II. számú csendőrkörületi parancsnokság által:

Böloni József őrsvezető ez. őrmester, a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett eredményes tevékenységért, nemkülönben szárnységedmunkái minőségben tanúsított ügyhuzgalmáért.

Kovács István IV. és Komlós Mihály csendőr, Almádi községben az 1913. évi szeptember hó 6-án felhőszakadás következtében pusztított árvízveszély alkalmával a személy- és vagyonmentés körül tanúsított kötelességtudó, bátor és önfeláldozó magatartásukért.

Előléptettek:

1913 december hó 1-ével:

őrmesterekké:

a m. kir. I. számú csendőrkörület állományában:

K. Varga József; továbbá

a m. kir. III. számú csendőrkörület állományában:

Révész Mór és Albert Lázár őrsvezető ez. őrmesterek;

őrsvezető ez. őrmesterekké:

a m. kir. I. számú csendőrkörület állományában:

Fábián András és Harai Antal; végül

a m. kir. III. számú csendőrkörület állományában:

Strényer Ferencz, Pál István és Vakulya Károly csendőr ez. őrmesterek.

Katonai szolgálati jellel elláttattak:

Az I. osztályú legénységi katonai szolgálati jellel elláttattak:

a m. kir. VII. számú csendőrkörület állományában:

Sas Ignác járásmester, 1913 november 23-án.

A II. osztályú legénységi katonai szolgálati jellel elláttattak:

a m. kir. II. számú csendőrkörület állományában:

Bogyor Sándor csendőr ez. őrmester, 1913 december 16-án;

a m. kir. III. számú csendőrkörület állományában:

Tóth F. Andrs IV. csendőr, 1913 szeptember 10-én és Párkás József I. csendőr, 1913 november 24-én; végül

a m. kir. VII. számú csendőrkörület állományában:
Prigyé János csendőr, 1913 december 4-én.

ÓRAK, ÉKSZEREK, GRAMOFONOK, LEMEZEK RÉSZLETFIZETÉSRE IS!

Legtöbbi lemez 250 K. részletre 3- K. Míg a készlet tart órák: «Reclam» gramofon, 50 cm-es klangör, 6 lemez, képművelő, 40- K. Villamos szelámpa 2 K. Elem (Bateria) 9 havi éggel tartással 70 fill. Legjobb hangú tárgyulató 70 fill. 2- K. és 240 K. Valódi Dugon lakók 1-as 3-60, 2-es 4-60, 3-as 5-50, 4-es 6-50, 5-ös 7-50 K. Rövidebb 12 részletű, 1-1 K.-val drágább. Liga Scrump, dupla gumival, 14 K. Angol Football-csipa 9 K.-tól (feljebb, stb. Ered. «Betan» gyűrű titáriumozással 80 fill. 14 darab aranyból 450 korona. Strapa írást 5 koronától feljebb. Számtalan elismerés level. Új frakció, gramofonok 10 évi, javítható 5 évi (tartalék, Tűz és víz, szűrtől vannak nagy becserelek.

Képes árjegyzék ingyen.

Tóth József, óronométer és műrész. Szeged, Dugonics-ter 11.

Képes árjegyzék ingyen.

SZÁNTÓ JÓZSEF

kerékpár, gramofon SZEGEDEN, a városi bérpalotában.

a csendőr-tesztelőt

16 év óta az egész

országból vásárol

nálam 10,000 el-

ismerő-levelet, jeles

kiszolgálásaimért:

Elvám! Nem olcsó-

ságokkal versenyez-

ni, hanem kitűnő

árut szállítok. : : :

Egyedül képvisel-

tem! Eredeti Pathé

tűnélküli beszé-

lőgépet és lemezt : : :

Eredeti gramofon-tűs gép és angyalos lemezek.

Pontos címet kérek, mert több hasonnevű egyén van Szegeden.

MELBOAL, PRE-

MIER, POSTELON,

BRITANIA és he-lyi

kerékpárokból, ké-

reklár szerelések

ésgumikból, csend-

dőrségi varrógé-

pékből, órási vá-

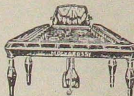
laszték mindenkor.

Lemez választékok

keszítéssel, kuldok.

Képes nagy árjegyzék és kottajegyzék ingyen. : : :

Czimbalom

Legjobb szabad szelészervozettel, részlete is. Csendőrségi, tiszta hangú gramofon (beszélőgép) 25 koronára a feljebb. — Hozza! Fedák Sári, Király, Rozsa, Berzel, Bencz, Garas-tól legválsó lemezek 2 K 50 f.

Hegedűk világ híres mesterei hú ütmenial.

Fuvolák, fű-rogatók, zitherák, harmonia stb. Művek. Javítás műterem stb.

Mogyorossy Gyula

kir. szab. hangszergyár,

Bpest, VII., Rákóczi-ut 71.

Számos kiállítás a jó munkáért.

Aranyérem ingyen. : : :

VÁRNAY ÉS FIA

Budapest, VI., Gyár-u. 26. sz. (Gyár-utca és Horn Ede-utca sarkán.)

Szíves tudomásul, hogy üzlethelyiségünket, 1913. évi november hó 1-én VI. ker., Gyár-utca 26. szám alá (Gyár-utca és Horn Ede-utca sarkán) helyeztük át.

Szíves tudomásul, hogy 1914. évre szóló, közkeveltségnek örvendő előjegyzési naptárainkat rendelőinknek díjtalanul küldjük meg, a rendelések beérkezése sorrendjében.

Könyvnyomda, könyv-, papir- és írószer-kereskedés, a magyar kir. csendőrségi hivatalos nyomtatványok és felszerelési cikkek legnagyobb raktára.